

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE

Spoštujemo preteklost, živimo sedanjost, ustvarjamo prihodnost.

**PREPOZNAVANJE IN POJMOVANJE SPLETNEGA NASILJA PRI
DIJAKIH SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE CELJE**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:
Lana Šuster Štiglic, 1. E

Mentor:
Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2015**

ZAHVALA

Raziskovalna naloga z naslovom Prepoznavanje in pojmovanje spletnega nasilja pri dijakih Srednje zdravstvene šole Celje je nastala s pomočjo nekaterih ljudi in njihovega vloženega truda ter časa.

Najprej in najbolj bi se rada zahvalila mentorju gospodu Petru Čepinu Tovorniku, dipl. zn., dipl. san. inž., ki me je skozi izdelavo raziskovalne naloge podpiral in spodbujal, mi dajal nasvete in mi pomagal pri izdelavi naloge. Zahvaljujem se ravnateljici Katji Pogelšek Žilavec, prof., mag. posl. ved, ki podpira raziskovalno delo na naši šoli. Zahvalila bi se rada tudi gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol., za koordinatorsko raziskovalno dejavnost na šoli, gospe Nini Lobe Selič, prof., za strokovni pregled in tehnično izvedbo naloge in g. Mateju Korenu za tehnično izvedbo naloge, gospe Maji Antonič, prof., za odpravo slovničnih napak ter gospe Franji Dobrajc, prof., za prevod povzetka v angleščino.

Da sem lahko izvedla empirični del, se zahvaljujem vsem dijakom Srednje zdravstvene šole Celje, ki so si vzeli čas in izpolnili spletni anketni vprašalnik, ter vsem, ki so omogočili terensko delo, kjer sem lahko zastavila par vprašanj oziroma se pogovorila in tako dobila boljši in lažje razumljiv vpogled v spletno nasilje.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
KAZALO	3
KAZALO VSEBINE	3
KAZALO TABEL	4
KAZALO GRAFOV	5
KAZALO SLIK	5
POVZETEK	6
ABSTRACT	7
1 UVOD	8
1.1 NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE	8
1.2 HIPOTEZE	8
1.3 METODE DE LA	9
2 TEORETIČNI DEL	10
2.1 DEFINICIJA SPLETNEGA NASILJA	10
2.2 RAZVOJ SPLETNEGA NASILJA	10
2.3 VRSTE OZIROMA OBLIKE SPLETNEGA NASILJA	10
2.4 MESTA, KJER SE SPLETNO NASILJE NAJVEČKRAT UPORABLJA	11
2.5 VZROKI ZA NASTANEK SPLETNEGA NASILJA	11
2.6 POSLEDICE SPLETNEGA NASILJA PRI POSAMEZNIKU ALI DRUŽBI	11
2.7 ORGANIZACIJE, KI NUDIJO POMOČ SPLETNO NADLEGOVANIM OSEBAM ..	12
2.8 PRIPOROČILA IN NAVODILA ZA VARNO UPORABO INTERNETA	13
2.8.1 PRIPOROČILA ZA STARŠE	13
2.8.2 PRIPOROČILA ZA UČITELJE	14
3 EMPIRIČNI DEL	15
3.1 VZOREC	15
3.2 ČAS RAZISKAVE	15
3.3 OBDELAVA PODATKOV	15
3.4 REZULTATI RAZISKAVE	15
3.5 TERENSKO DELO	37
3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	39
4 ZAKLJUČEK	44
5 VIRI IN LITERATURA	45
6 PRILOGE	46

KAZALO TABEL

Tabela 1: Mnenje dijakov o tem, ali je v današnjem času veliko spletnega nasilja.	16
Tabela 2: Mnenje dijakov o tem, koliko je v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.	17
Tabela 3: Mnenje o tem, ali lahko dijaki kot posamezniki pripomorejo k zmanjševanju spletnega nasilja in kako.	18
Tabela 4: Stopnja strinjanja o pojmovanju spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.....	19
Tabela 5: Stopnja strinjanja o oblikah spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.....	22
Tabela 6: Stopnja strinjanja o tem, zakaj prihaja po mnenju anketiranih dijakov do spletnega nasilja.	24
Tabela 7: Mnenje anketiranih dijakov o tem, na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja.	26
Tabela 8: Stopnja strinjanja o tem, v kolikšni meri veljajo za anketirane dijake zastavljene trditve.	27
Tabela 9: Načini doživljanja spletnega nasilja (vsi dijaki).	31
Tabela 10: Načini doživljanja spletnega nasilja (samo spletno nadlegovani dijaki).....	31
Tabela 11: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani (vsi dijaki).	32
Tabela 12: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani (samo spletni nadlegovani dijaki).	32
Tabela 13: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani (vsi dijaki)....	33
Tabela 14: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani (samo spletno nadlegovani dijaki).	33
Tabela 15: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali (vsi dijaki).	34
Tabela 16: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali (samo spletno nadlegovani dijaki).....	34
Tabela 17: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali (vsi dijaki).	35
Tabela 18: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali (samo spletno nadlegovani dijaki).....	35
Tabela 19: Odgovori na to, ali se anketirani dijaki želijo izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja.	36

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Mnenje dijakov o tem, ali je v današnjem času veliko spletnega nasilja.....	16
Graf 2: Mnenje o tem, koliko je v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.	17
Graf 3: Mnenje o tem, ali lahko anketiranci kot posamezniki pripomorejo k zmanjševanju spletnega nasilja in kako.	18
Graf 4: Stopnja strinjanja o pojmovanju spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.	20
Graf 5: Stopnja strinjanja o oblikah spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.	23
Graf 6: Stopnja strinjanja o tem, zakaj prihaja po mnenju anketiranih dijakov do spletnega nasilja.	25
Graf 7: Mnenje anketiranih dijakov o tem, na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja.	26
Graf 8: Stopnja strinjanja o tem, v kolikšni meri veljajo za anketirane dijake zastavljene trditve.	29
Graf 9: Načini doživljanja spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.	31
Graf 10: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani.	32
Graf 11: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani.	33
Graf 12: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali.	34
Graf 13: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali.....	35
Graf 14: Odgovori na to, ali se anketirani dijaki želijo izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja.	36

KAZALO SLIK

Slika 1: Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Celje.....	37
Slika 2: Gospa Tratnjek, gospa Lekić in jaz med predstavitvijo spletne svetovalnice To sem jaz	37
Slika 3: Knjiga, priročnik in zgoščenka	38

POVZETEK

Pojav medvrstniškega spletnega nasilja je rezultat sedanje informacijske dobe. Zato je bil namen raziskovalne naloge ugotoviti, koliko dijakov Srednje zdravstvene šole Celje se je že soočilo s spletnim nasiljem, in pridobiti rešitev, ki bi pripomogla k zmanjšanju le-tega. Cilj naloge pa je, da bi se spletni uporabniki informirali o varni uporabi osebnih podatkov na spletu, se seznanili o nevarnostih ter se zavedali, kako lahko spletno nasilje vpliva na človeka kot celoto.

V teoretičnem delu je opisana definicija, razvoj, vrste in vzroki spletnega nasilja, organizacije, ki nudijo pomoč spletno nadlegovanim, ter priporočila za varno uporabo interneta.

Osnova za empirični del je bilo 140 spletnih anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole Celje od prvega do četrtega letnika. Rezultati so pokazali, da jih 94 % meni, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja, in 65 %, da je premalo storjenega za preprečevanje le-tega, in le 17 % jih meni, da bi lahko kot posamezniki pripomogli k zmanjšanju spletnega nasilja. Četrtnina anketiranih dijakov se je že soočila s spletnim nasiljem, od teh jim je bilo 41 % hudo, 94 % so poiskali pomoč, najpogosteje pri prijateljih (53 %), pri starših je poiskalo pomoč 24 %.

Ključne besede: spletno nasilje, dijaki, splet, soočanje, preprečevanje.

ABSTRACT

The emergence of online peer violence is the result of the current information age. Therefore, the intention of this research work was to determine how many students of the Secondary School of Nursing have already faced with online peer violence and to obtain a solution that would help reduce it. The aim of this research is to inform users of the website on the safe use of personal data online, learn about the dangers and be aware of how online peer violence affects the human being as a whole.

In the theoretical part is the description of the definition, development, types and causes of online peer violence, organisations providing assistance online harassed and recommendations for safe use of the Internet.

The basis of the empirical part was 140 online questionnaires that were filled in by students of Secondary School of Nursing Celje from first to fourth year. The results showed that 94 % of them think that there is a lot of online violence nowadays and 65 % believe that it is not enough done to stop it and only 17 % believe that an individual could contribute to reducing online violence. A quarter of the surveyed students have already faced with online violence and from them 41 % were severe, 94 % of them tried to find help, most often at friends (53 %) and at parents 24 %.

Keywords: online violence, students, web, facing, prevention.

1 UVOD

V današnjih dneh smo vsi v stiku z internetom tako ali drugače. Tako mladi kot tudi starejši se z njim srečujemo vsakodnevno, tudi po več ur. Vse več ga uporabljamo zaradi službenih in šolskih namenov, seveda pa ga uporabljamo predvsem zaradi zabave in popestritve prostega časa.

Dostopen nam je že skoraj povsod. V nakupovalnih centrih, lokalih, barih, restavracijah in vedno več tudi v krajih, kjer imajo omogočeno brezžično omrežje za celotno mesto. Internet nas spremlja na vsakem koraku, saj ga vedno več uporabljamo tudi preko telefonov in drugih manjših prenosnih naprav.

Splet je tako postal del našega vsakdana, z njim si olajšamo delo, prihranimo čas, hitro pridobimo podatke, ki jih potrebujemo, ter ohranjamo stike s prijatelji, znanci in družinskimi člani. Velikokrat pa pozabimo, da ima poleg vseh pozitivnih lastnosti splet tudi negativno plat. Kadar smo nepazljivi in splet uporabljamo nespametno, veliko tvegamo. Naša identiteta in podatki postanejo ranljivi ter dostopni tudi tistim osebam, za katere ne želimo, da pridejo v stik z njimi. Z uporabo informacijske tehnologije imamo več možnosti okusiti, kako je biti ogrožen zaradi spleta.

V raziskovalni nalogi bom predstavila in opredelila spletno nasilje, razložila, kaj to je, njegov razvoj, vrste oziroma oblike spletnega nasilja, mesta oziroma organizacije, ki nudijo pomoč, in še veliko več.

1.1 NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti, koliko dijakov Srednje zdravstvene šole Celje se je že soočilo s spletnim nasiljem, in pridobiti rešitev, ki bi pripomogla k zmanjšanju le-tega.

Cilj naloge pa je, da bi vse bralce opozorila na pazljivo uporabo osebnih podatkov na spletu in na nevarnosti, ki na spletu prežijo, ter da bi dijake s to raziskovalno nalogo pripravila do tega, da bi se zavedali, kako negativne posledice spletnega nasilja vplivajo na človeka kot celoto. Rada bi jih opozorila in prepričala v to, da bi podpirali in uresničevali dejanja za zmanjšanje spletnega nasilja.

1.2 HIPOTEZE

Pred začetkom izdelave raziskovalne naloge sem si zastavila pet hipotez, ki sem jih po analizi spletnega anketnega vprašalnika v razpravi potrdila ali ovrgla.

Postavila sem naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Več kot polovica anketiranih dijakov meni, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja.

Hipoteza 2: Več kot četrtina anketiranih dijakov meni, da je že veliko storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.

Hipoteza 3: S spletnim nasiljem je že imela kakršenkoli stik več kot polovica anketiranih dijakov.

Hipoteza 4: Manj kot polovica anketiranih dijakov, ki so bili žrtve spletnega nasilja, je svojo izkušnjo zaupala drugi osebi.

Hipoteza 5: Tisti anketirani dijaki, ki so že doživeli spletno nasilje, se najpogosteje zaupajo prijateljem.

1.3 METODE DELA

Pri raziskovalni nalogi sem uporabila različne metode dela.

Uporabila sem naslednje metode:

- preučevanje relevantne literature in člankov,
- anketiranje,
- intervjuvanje,
- analiziranje podatkov.

Moje delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- Najprej sem se z mentorjem dogovorila o izbrani temi.
- Zastavila sem si cilj in namen raziskovalne naloge.
- Postavila sem si pet hipotez.
- Nato sem preučila literaturo za izvedbo teoretičnega dela raziskovalne naloge.
- Sestavila sem anketni vprašalnik in ga oblikovala v spletno obliko.
- Nato sem pridobljene podatke pregledala, analizirala, interpretirala ter jih podala v tabelah in grafih.
- Na osnovi pridobljenih rezultatov sem hipoteze potrdila ali ovrgla.
- Na koncu sem zapisala zaključek s predlogi za izboljšanje stanja.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega problema se začne zbirati literatura, ki jo potrebujemo za razlaganje in reševanje zastavljenih hipotez. Najosnovnejša literatura so učbeniki, enciklopedije, leksikoni in slovarji. Po pregledu te literature sledi še zbiranje dosedanjih raziskav v strokovni literaturi in periodičnih publikacijah (revije, časopisi, zborniki itd.).

V raziskavi je uporabljena deskriptivna (opisna) metoda raziskovalnega dela. Podatki so zbrani s spletnim anketnim vprašalnikom (priloga 1). Anketiranje je izvedeno med dijaki Srednje zdravstvene šole Celje od prvega do četrtega letnika. Zastavljeno jim je 14 vprašanj. Vsa vprašanja so zaprtega tipa z možnostjo enega ali več odgovorov. Pri treh vprašanjih so možni trije različni odgovori. Pri enem vprašanju so možni trije odgovori in če anketiranci izberejo pritrilnega, ga lahko razložijo. Pet vprašanj je s štiri do sedmimi odgovori, kjer imajo pod zadnjo alinejo možnost napisati svoj odgovor, če ga niso našli med ponujenimi. Pri enem vprašanju je možnih šest različnih odgovorov. Tri vprašanja so takšna, da je anketirani moral s števili od 1 do 5 oceniti stopnjo strinjanja. Eno vprašanje pa je s 16 trditvami, ki so jih anketiranci ocenili z ocenami od ena do pet.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 DEFINICIJA SPLETNEGA NASILJA

Za spletno nasilje obstaja več različnih definicij, saj je veliko organizacij s svojim pogledom na to vrsto nasilja oblikovalo tudi svojo definicijo (Rus in Bernik, 2012, str. 2).

Spletno nasilje je vsaka dejavnost preko interneta, ki je bila storjena z namenom nekoga ustrahovati ali nekemu škodovati (Jan, 2013, str. 17). Med raziskovanjem sem ugotovila, da za spletno nasilje uporabljajo tudi izraze, kot so na primer: virtualno nasilje, kibernetško nasilje, spletno nadlegovanje in spletno ustrahovanje. Včasih je nasilje prevladovalo na ulicah, igriščih, v šolah, preko pristnega osebnega stika ljudi, danes pa je to nasilje pogosto tudi v elektronski obliki in je preraslo v svetovno epidemijo. Vedno več je zgodb, ki se pojavijo na spletu in poročajo o tem, kako je spletno nasilje učencem in dijakom uničilo življenje ali ga celo končalo (Safe.si, 2014).

2.2 RAZVOJ SPLETNEGA NASILJA

Vse se je začelo z razvojem sodobne tehnologije. Kot vemo, nam tehnologija olajša vsakdanje življenje, saj z razvojem interneta in z njegovo uporabo prihranimo veliko nepotrebnih korakov. Namesto da bi obiskali knjižnico, lahko beremo časopise, članke kar preko interneta. Prav tako pa lahko tudi klepetamo s prijatelji, ne da bi nam bilo potrebno oditi z udobnega domačega naslonjača. Zaradi tega oziroma v te namene se je razvilo tudi veliko socialnih omrežij, na katerih lahko objavimo svoje misli, življenjske dogodke, delimo slike, informacije ter se pogovarjamo s spletnimi prijatelji, znanci in člani družine (Jan, 2013, str. 7). Razvoj teh socialnih omrežij pa je prinesel tudi negativne učinke na naša življenja. Mnogokrat se ne zavedamo, kako dostopni so naši podatki tudi osebam, ki nam želijo škodovati, in tako na nas vsakodnevno prežijo nove nevarnosti. Z razvojem interneta se je razvila nova oblika nasilja - spletno nasilje.

2.3 VRSTE OZIROMA OBLIKE SPLETNEGA NASILJA

Danes je spletno nasilje tako razvito, da ga delimo na več vej. V vseh smo lahko mladostniki in otroci udeleženi kot opazovalci ali uporabniki, kot žrtve ali pa storilci.

Najpogostejša mesta spletnega nasilja so:

- spletne strani s slikami in videoposnetki nasilja,
- spletne strani, ki pozivajo k sovraštvu,
- nasilne spletne igre,
- strani z domačimi videoposnetki pretefov, ki se širijo med mladimi,
- strani, kjer je dovoljeno spletno trpinčenje in ustrahovanje (Safe.si, 2014).

Nekatere bolj znane oblike spletnega nasilja:

- **Cyberbullying** je elektronsko ustrahovanje, ki se najpogosteje dogaja na družbenih omrežjih in forumih in je uperjeno proti eni osebi (Kordiš, 2014).
- **Flaming** je vrsta spletnega nasilja, kjer gre za objavljanje žaljivih sporočil, ki so povezana z vero, politično pripadnostjo ali filozofijo posameznika (Kordiš, 2014).
- **Cyberstalking** je zalezovanje posameznika, kjer si s pomočjo digitalnih sledi, ki jih puščamo na spletu, nekdo lahko zgradi precej dober skupek podatkov o nas in jih kasneje uporabi oziroma izkoristi, da nas zalezuje ali pa jih uporabi za krajo identitete (Kordiš, 2014).
- **Sexting** je vrsta nasilja, ki vključuje pošiljanje sporočil, v katerih so fotografije gole osebe in deli telesa, kot tudi teksti, ki se nanašajo na spolnost (Jan, 2013, str. 19).
- **Happy slapping** je vrsta spletnega nasilja, kjer mladostniki izdelajo posnetke resničnega nasilja in jih nato objavijo oziroma pošiljajo svojim prijateljem in znancem (Safe.si, 2014).

V osnovi poznamo psihično, fizično, ekonomsko in spolno obliko spletnega nasilja (Jan, 2013).

2.4 MESTA, KJER SE SPLETNO NASILJE NAJVEČKRAT UPORABLJA

Spletne nasilje se največkrat pojavlja na različnih socialnih omrežjih, ki so privabila oziroma pridobila več milijonov uporabnikov. To so na primer:

- MySpace,
- Facebook,
- Twitter,
- YouTube,
- Google+,
- Flickr,
- Instagram in mnogo drugih.

Vedno več pa je tudi spletnega nasilja preko različnih aplikacij, ki so dostopne tudi preko telefona in drugih tehnoloških pripomočkov (Jan, 2013, str. 9).

2.5 VZROKI ZA NASTANEK SPLETNEGA NASILJA

Vzroki za spletno nasilje so različni. Največkrat do njega pride zaradi nevoščljivosti, pomanjkanja samozavesti, slabih družinskih razmer, splošne nizke ravni kulture in prehitrega presojanja. Eden izmed vzrokov za nastanek spletnega nasilja je tudi ta, da ustrahovalci s tem kričijo na pomoč, morda želijo biti »kul« ali pa gre za učinkovit mehanizem za pridobivanje pozornosti na različne načine (Suhadolnik, 2014, str. 20).

2.6 POSLEDICE SPLETNEGA NASILJA PRI POSAMEZNIKU ALI DRUŽBI

Posledice, ki jih spletno nasilje pušča, so negativne in lahko močno vplivajo na posameznika in družbo. Nasilje na spletu se lahko širi tudi v vsakdanje življenje, v realnost. Tako lahko pri posamezniku in družbi pusti materialne ter duševne posledice. Duševne posledice so

depresivnost, anksioznost, zavračanje šole, psihosomatska obolenja in podobno. Dolgoročne posledice nasilja pa so lahko še hujše in zaznamujejo človeka za celo življenje (Venema Bačun, 2012, str. 9). Velik problem spletnega nasilja je tudi ta, da je lahko javno in ostane na spletu, kar pa lahko otroku oziroma posamezniku ogrozi normalno socialno življenje. Ob vsakem doživetem spletnem nasilju lahko nastanejo nepopravljive posledice, le te so lahko psihične ali pa celo fizične. In te posledice je težko, če jih je sploh mogoče, odpraviti. (Jan, 2013, str. 46, 47).

2.7 ORGANIZACIJE, KI NUDIJO POMOČ SPLETNO NADLEGOVANIM OSEBAM

Kadar smo spletno nadlegovani, se lahko po pomoč zatečemo k odrasli osebi, ki ji zaupamo, se izpovemo prijateljem, za katere vemo, da nam bodo stali ob strani. Če menimo, da takšne osebe ni, se lahko zatečemo k različnim organizacijam, ki pomagajo mladostnikom.

Najbolj znane organizacije za pomoč mladostnikom v stiski so:

- 1. TOM: Nacionalna mreža - telefon otrok in mladostnikov:** je brezplačni zaupni anonimni telefon za otroke in mladostnike, kjer nudijo pomoč za vse vrste težav. TOM deluje od leta 1990, v l. 2005 so praznovali 15. obletnico delovanja. TOM deluje vsak dan od 12. do 20. ure na brezplačni telefonski številki 116 111, kjer so klici anonimni. Sponzor klicev je Telekom Slovenije d. d. Na TOM-u delajo strokovno usposobljeni svetovalci – prostovoljci. Delo na TOM-u predstavlja pomemben prispevek k razvijanju prostovoljnega dela. TOM daje možnost otrokom in mladim, da se pogovorijo o svojih problemih z nevpleteno osebo – svetovalcem/-ko, ki pomaga iskati odgovore na vprašanja, ki jih zanimajo. Otrokom skuša pomagati tako, da prepoznajo možnosti reševanja problemov, in jih spodbuja k lastni aktivnosti. Usmerja jih k virom informacij. Je priložnost za pogovor, ko si sam in osamljen (TOM, 2015).
- 2. Center za pomoč žrtvam kaznivih dejanj:** izvaja pomoč žrtvam kaznivih dejanj in vseh drugih oblik nasilja, ko so žrtve otroci ali odrasli (Organizacije za pomoč ob nasilju, 2014).
- 3. Društvo za nenasilno komunikacijo:** izvaja svetovanje žrtvam in povzročiteljem nasilja, pomoč otrokom, ki živijo v družinah, v katerih se dogaja nasilje, ki so doživeli nasilje od drugih odraslih oseb in ki so žrtve ali povzročitelji medvrstniškega nasilja. Društvo za nenasilno komunikacijo je nevladna, neprofitna in humanitarna organizacija, ki deluje na področju zmanjševanja nasilja v družbi (Društvo za nenasilno komunikacijo, 2015).
- 4. Center za pomoč mladim:** je svetovalnica za mlade med 15. in 26. letom starosti in njihove bližnje za vse vrste težav. Ta center je v Ljubljani in Mariboru. Društvo Center za pomoč mladim (CPM) je nevladna in neprofitna organizacija, ki zagotavlja kakovosten psihosocialni razvoj otrok in mladih. CPM je organizacija, ki razvija, izvaja in uvaja učinkovite metode in prakse mladinskega dela. Njihove dejavnosti so namenjene mladim, da obogatijo svoje izkušnje, oblikujejo nove možnosti, izboljšajo vpogled v svoje življenje, pletejo nova poznanstva in sanjajo svoje sanje. Namenjene so tudi otrokom, ki se radi igrajo in družijo, odraslim, ki imajo različna vprašanja, povezana z njihovimi ali drugimi otroki in mladimi, ter odraslim, ki se želijo udeležiti izkustvenih treningov (Društvo Center za pomoč mladim, 2015).

2.8 PRIPOROČILA IN NAVODILA ZA VARNO UPORABO INTERNETA

Na spletu lahko najdemo kar nekaj spletnih strani, na katerih so povzeta bolj ali manj ista navodila za mlade pri uporabi interneta (Varni na internetu, 2012, in deset zlatih pravil za varno uporabo spleta, 2008), in sicer:

- svojih osebnih podatkov, niti podatkov svojih staršev, nikoli ne posredujemo preko interneta, le tako ne bodo nadlegovalci imeli dostopa do teh informacij in jih ne bo mogoče zlorabiti;
- na internetu ne objavljamo slik;
- ne objavljamo podrobnosti o naših kreditnih karticah, bankah in ostalih zaupnih podatkih;
- na spletu se nikoli ne smemo izdajati za drugo osebo;
- ni nujno, da ljudje na internetu govorijo resnico, zato je potrebno biti pazljiv in ne nasedati prevaram in lažem;
- nikoli ne odpiramo sporočil neznanih pošiljateljev, potrebno se je posvetovati z odraslo osebo, ki ji zaupamo;
- če se nam nekaj ne zdi vredno, potem zagotovo ni – potrebno je zaupati svojim občutkom, vsebine, ob katerih se počutimo neprijetno, je treba pokazati ali o njih povedati odrasli osebi, ki ji zaupamo;
- potrebno se je zaščititi in se nikoli srečevati z ljudmi, ki jih poznamo le preko spleta;
- ne smemo odgovarjati na sporočila, ki so sovražna ali žaljiva, saj odgovarjanje na sporočila nadlegovalca lahko spodbudi;
- sporočila z neprimerno vsebino je potrebno shraniti, zbirati je potrebno vse možne dokaze nadlegovanja, saj so nujno potrebni pri dokazovanju ob prijavi primera;
- pri klepetanju po spletu je potrebno vedno uporabiti vzdevek;
- gesla so skrivnosti, zato jih je potrebno pogostokrat spremeniti;
- ne odpiramo elektronske pošte oz. priponk v elektronski pošti, če je pošiljatelj nam neznan oseba;
- pri brskanju po spletu je potrebno uporabljati antivirusni program in požarni zid (Jan, 2013, str. 27).

2.8.1 PRIPOROČILA ZA STARŠE

Jan (2013, str. 28) po Hinduji in Patchinu (2009) priporoča naslednje:

- otroci naj bi imeli dostop do interneta izven svojih sob;
- z otroki se je treba pogovarjati o spletnih dejavnostih, v katere je otrok vključen;
- otroke je treba poučiti o spletnem nasilju, treba je poudarjati nevarnosti spleta, da bodo lahko sami prepoznali, ali so žrtve spletnega nasilja, in se o tem takoj pogovorili s starši;
- otrokom je treba pojasniti, da ne bodo kaznovani, če bodo vpleteni v spor na spletu;
- otroke je treba spodbujati, naj govorijo o spletnem nasilju, četudi niso sami žrtve spletnega nasilja, saj lahko sami poznajo koga, ki je žrtev;
- čeprav morajo odrasli spoštovati otrokovo zasebnost, lahko prihaja do pomislekov zaradi varnosti;
- otrokom bi bilo potrebno povedati, da imajo starši kot odgovorni starši, pravico kdaj vpogledati v njihove pogovore na spletu, kadar je razlog za zaskrbljenost;
- programsko opremo bi bilo potrebno prilagoditi, da bi lahko starši nadzorovali otrokova dejanja na spletu, za spremljanje programov.

2.8.2 PRIPOROČILA ZA UČITELJE

Jan (2013, str. 28 in 29) po Hinduji in Patchinu (2009) priporoča naslednje:

- učence, učitelje in druge pedagoge je treba poučevati o varni uporabi interneta, o nevarnostih in kaj storiti v primeru, če je nekdo žrtev spletnega nasilja;
- potrebno je širiti prepričanje, da je boj proti spletnemu nasilju pravilo v šoli;
- pozorno je treba spremljati uporabo računalnikov v šoli in učiti starše, da enako počnejo tudi doma;
- preučevati je potrebno prijave spletnega nasilja, še posebno, če se to dogaja v šoli, je šola dolžna pravilno ukrepati, zato je potrebno razmišljanje o ukrepih, če pride do takšne situacije;
- starše žrtev in spletnih nasilnežev je potrebno seznanjati o dogajanju, o tem, da obstaja sum o nadlegovanju;
- potrebno je organizirati predavanja z vsemi dijaki na šoli o škodi, ki jo povzroči spletno nasilje;
- potrebno je biti pozoren na govorce o spletnem nasilju med dijaki, saj se le-te lahko izkažejo za resnične;
- kadar obstaja sum, da se v šoli dogaja spletno nasilje, je potrebno obvestiti organe šole oz. organe, ki se ukvarjajo s tovrstno problematiko.

Ob upoštevanju navodil in priporočil za varno uporabo interneta ne bomo povsem preprečili, da bi prišlo do spletnega nasilja. Vendar ob upoštevanju pravil lahko zmanjšamo možnost, da bi prišlo do katerekoli oblike spletnih tveganj (Jan, 2013, str. 29).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 140 spletnih anketnih vprašalnikov, ki so jih preko spleta reševali dijaki Srednje zdravstvene šole Celje od prvega do četrtega letnika, in sicer

- dijaki 1. letnika so izpolnili 47 spletnih anketnih vprašalnikov;
- dijaki 2. letnika so izpolnili 36 spletnih anketnih vprašalnikov;
- dijaki 3. letnika so izpolnili 19 spletnih anketnih vprašalnikov;
- dijaki 4. letnika so izpolnili 38 spletnih anketnih vprašalnikov.

Opravila pa sem tudi obisk Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) v Celju.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Spletni anketni vprašalnik je bil odprt od 14. 12. 2014 do 18. 1. 2015. Srečanje z gospo Petro Tratnjek in gospo Ksenijo Lekić pa je bilo opravljeno na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje v Celju, 29. 1. 2015.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Z Google Drivom sem si pomagala pri ustvarjanju anket. Izpolnjene spletne anketne vprašalnice sem razvrstila in računalniško obdelala. Grafe sem izdelala s pomočjo programa Microsoft Excel. Vsako vprašanje posebej je bilo odstotkovno obdelano, rezultati pa so prikazani s tabelami in grafi.

3.4 REZULTATI RAZISKAVE

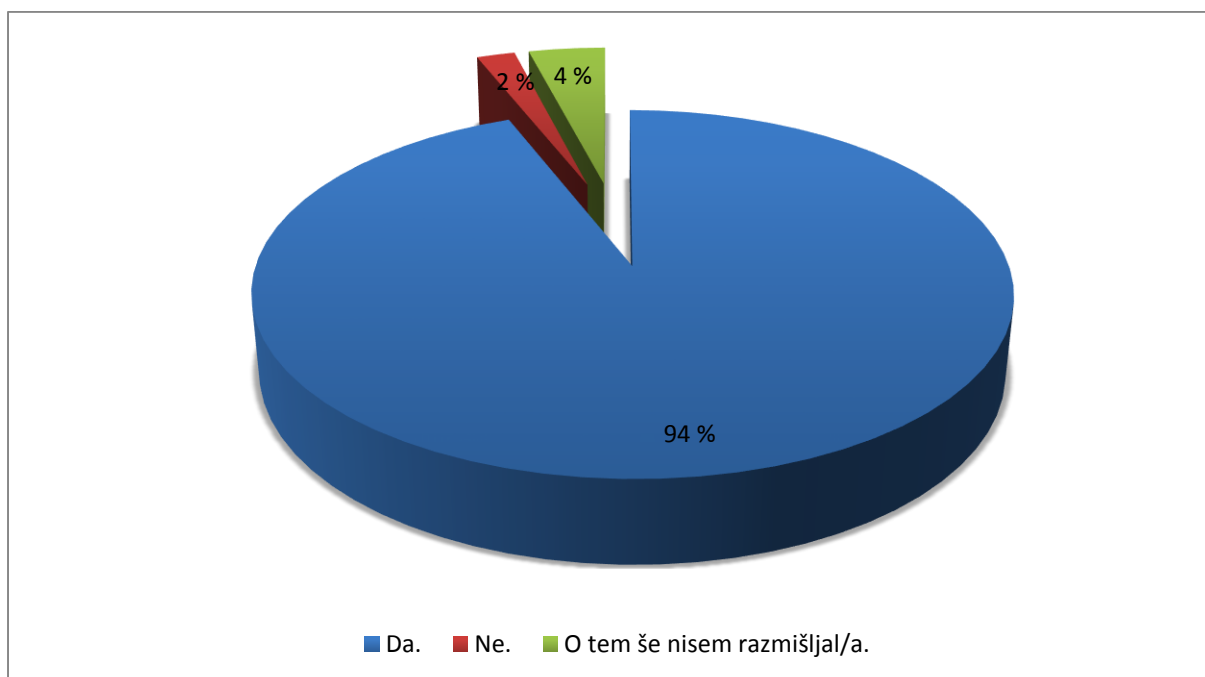
Na naslednjih straneh so prikazani rezultati kvantitativnega dela raziskave.

**ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA PREPOZNAVANJE IN POJMOVANJE
SPLETNEGA NASILJA PRI DIJAKIH SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE CELJE**

1. Menite, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja?

Tabela 1: Mnenje dijakov o tem, ali je v današnjem času veliko spletnega nasilja.

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Da.	131	94 %
Ne.	3	2 %
O tem še nisem razmišljal/a.	6	4 %

Graf 1: Mnenje dijakov o tem, ali je v današnjem času veliko spletnega nasilja.

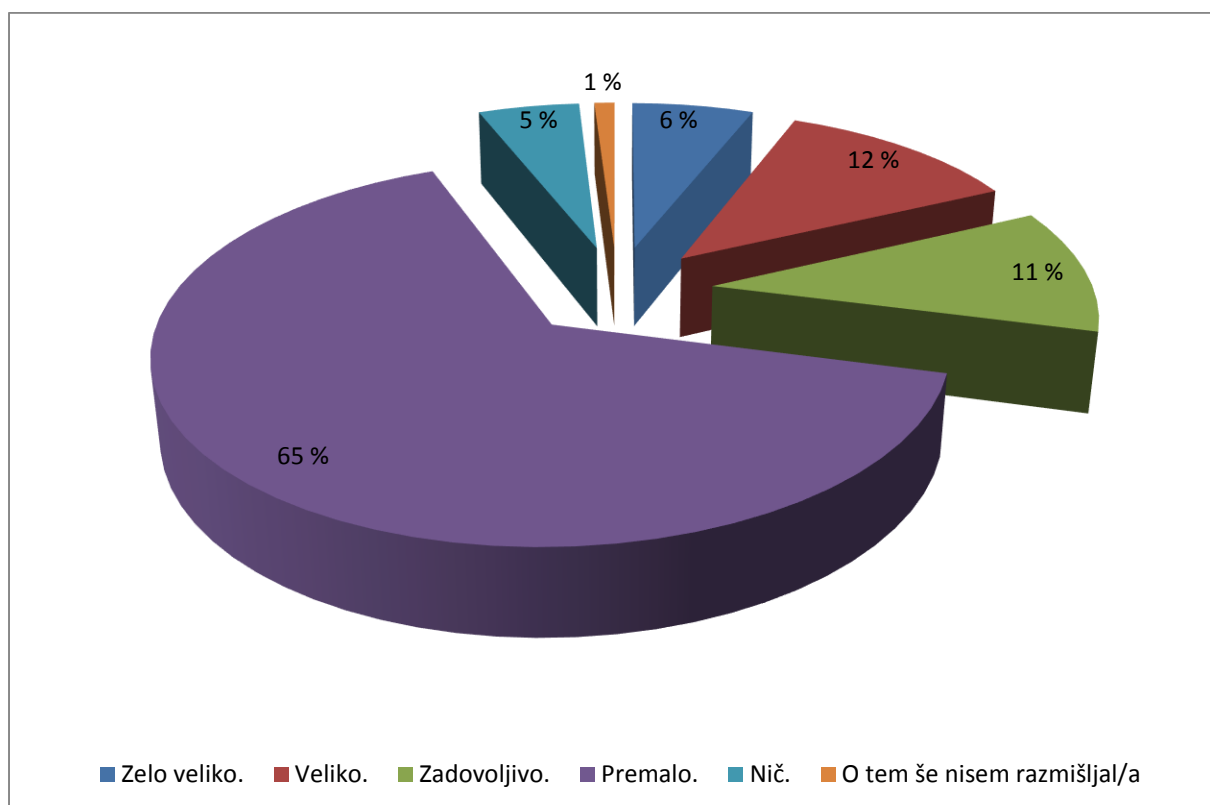
94 % anketiranih dijakov meni, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja, 2 % jih meni, da tega ni veliko, 4 % pa je tistih, ki o tem še niso razmišljali.

2. Koliko je po vašem mnenju v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja?

Tabela 2: Mnenje dijakov o tem, koliko je v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Zelo veliko.	8	6 %
Veliko.	17	12 %
Zadovoljivo.	16	11 %
Premalo.	91	65 %
Nič.	7	5 %
O tem še nisem razmišljal/a.	1	1 %

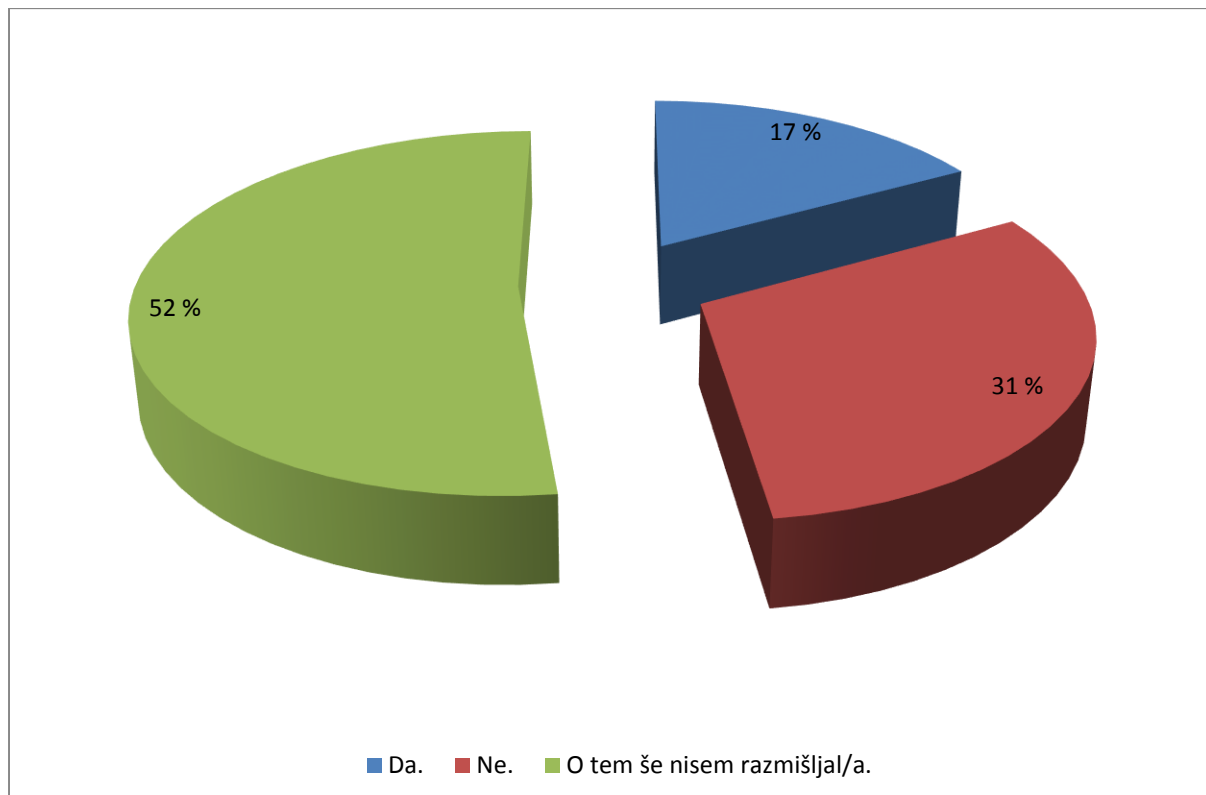
Graf 2: Mnenje o tem, koliko je v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.

65 % anketiranih dijakov meni, da je v današnjem času premalo storjenega za preprečevanje spletnega nasilja. Da je na tem področju storjenega veliko, jih meni 12 %, 6 % pa jih meni, da je storjenega zelo veliko. V 11 % so se dijaki opredelili, da je stanje storjenih ukrepov za preprečevanje spletnega nasilja zadovoljivo.

3. Menite, da lahko kot posameznik pripomorete k zmanjšanju spletnega nasilja in kako?

Tabela 3: Mnenje o tem, ali lahko dijaki kot posamezniki pripomorejo k zmanjšanju spletnega nasilja in kako.

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Da.	24	17 %
Ne.	44	31 %
O tem še nisem razmišljal/a.	72	52 %

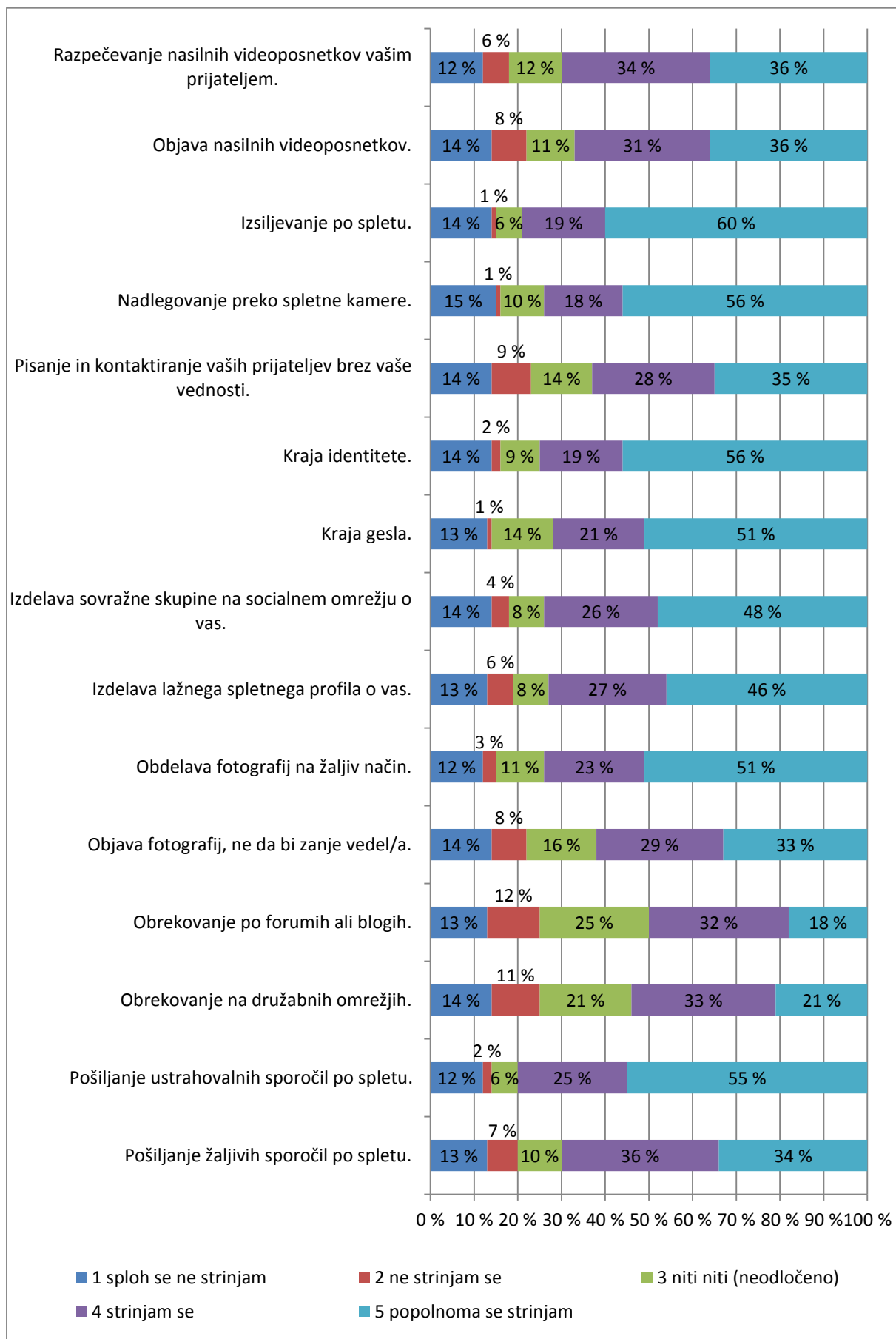
Graf 3: Mnenje o tem, ali lahko anketiranci kot posamezniki pripomorejo k zmanjšanju spletnega nasilja in kako.

Dobra polovica anketiranih dijakov (52 %) še ni razmišljala, kako bi lahko kot posamezniki pripomogli k zmanjšanju spletnega nasilja. Da na tem področju ne morejo nič narediti kot posamezniki, jih meni 31 % anketiranih, samo 17 % pa je takšnih, ki menijo, da bi na tem področju kot posamezniki lahko kaj naredili. Tako so predlagali, da na primer na družbena omrežja, kot je Facebook, ne objavljamo naših osebnih slik, telefonskih števil in podobno, da izbrišemo vsa lažna uporabniška imena, ki jih uporabljajo drugi, z objavljanjem videoposnetkov, kjer ljudje iz različnih krajev po svetu govorijo o nasilju, ki so ga pretrpeli oziroma ga še trpijo, z objavljanjem slik z napisi o nasilju in njegovih posledicah, kot pomoč pri osveščanju ljudi o tej temi, z nesodelovanjem pri nasilju, z varovanjem svojih osebnih podatkov, z opozarjanjem na to težavo, s pogovorom, s prijavo osebe, ki izvaja nasilje.

4. Označite stopnjo strinjanja o vašem pojmovanju spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Tabela 4: Stopnja strinjanja o pojmovanju spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.

	1 sploh se ne strinjam		2 ne strinjam se		3 niti niti (neodločeno)		4 strinjam se		5 popolnoma se strinjam	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Razpečevanje nasilnih videoposnetkov.	17	12 %	9	6 %	17	12 %	47	34 %	50	36 %
Objava nasilnih videoposnetkov.	20	14 %	11	8 %	16	11 %	43	31 %	50	36 %
Izsiljevanje po spletu.	19	14 %	1	1 %	9	6 %	27	19 %	84	60 %
Nadlegovanje preko spletne kamere.	21	15 %	2	1 %	14	10 %	25	18 %	78	56 %
Pisanje in kontaktiranje vaših prijateljev brez vaše vednosti.	20	14 %	13	9 %	19	14 %	39	28 %	49	35 %
Kraja identitete.	19	14 %	3	2 %	13	9 %	26	19 %	79	56 %
Kraja gesla.	18	13 %	2	1 %	19	14 %	29	21 %	72	51 %
Izdelava sovražne skupine na socialnem omrežju o vas.	20	14 %	5	4 %	12	8 %	36	26 %	67	48 %
Izdelava lažnega spletnega profila o vas.	18	13 %	8	6 %	11	8 %	38	27 %	65	46 %
Obdelava fotografij na žaljiv način.	17	12 %	4	3 %	15	11 %	33	23 %	71	51 %
Objava fotografij, ne da bi zanje vedel/a.	19	14 %	12	8 %	23	16 %	40	29 %	46	33 %
Obrekovanje po forumih ali blogih.	18	13 %	17	12 %	35	25 %	45	32 %	25	18 %
Obrekovanje na družabnih omrežjih.	19	14 %	16	11 %	30	21 %	46	33 %	29	21 %
Pošiljanje ustrahovalnih sporočil po spletu.	17	12 %	3	2 %	8	6 %	35	25 %	77	55 %
Pošiljanje žaljivih sporočil po spletu.	18	13 %	10	7 %	14	10 %	50	36 %	48	34 %

Graf 4: Stopnja strinjanja o pojmovanju spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.

Več kot 50 % anketiranih dijakov pojmuje spletno nasilje kot popolno strinjanje, da je to v najpogostejšem odstotku izsiljevanje po spletu, sledi nadlegovanje prek spletne kamere, kraja identitete, kraja gesla, obdelava fotografij na žaljiv način in pošiljanje ustrahovalnih sporočil po spletu.

Kot najpogostejši odgovor, da se anketirani dijaki strinjajo, da gre za spletno nasilje, so navedli, da je to obrekovanje po forumih ali blogih, obrekovanje na družabnih omrežjih in pošiljanje žaljivih sporočil po spletu.

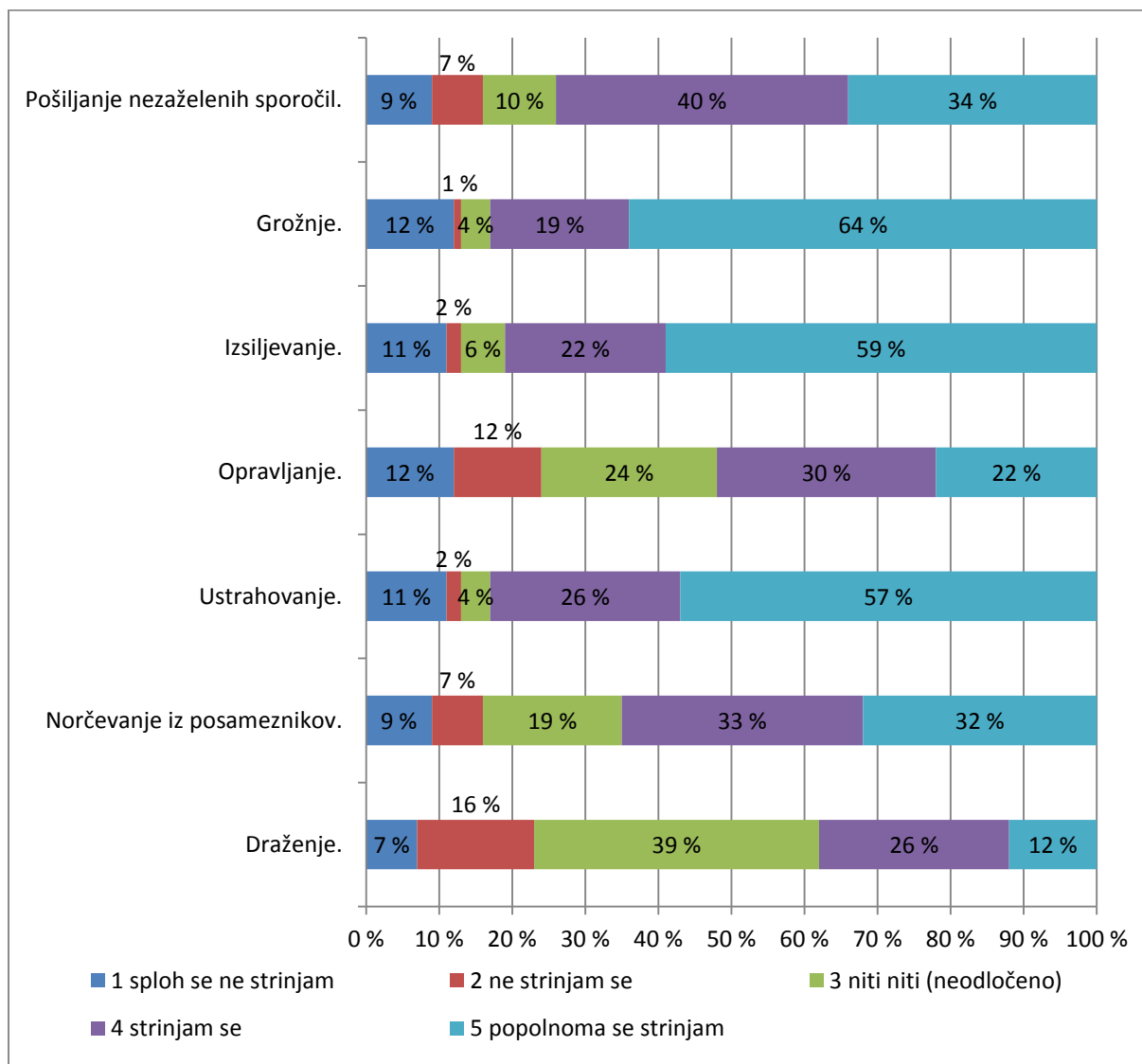
Najpogosteje (od 34 % do 48 %) pa pojmujejo spletno nasilje tudi razpečevanje nasilnih videoposnetkov prijateljem, objavo nasilnih videoposnetkov, pisanje in kontaktiranje prijateljev brez vaše vednosti, izdelavo sovražne skupine na socialnem omrežju o vas, izdelavo lažnega spletnega profila o vas ter objavo fotografij, ne da bi zanje vedeli.

Kar četrtina anketiranih dijakov se ni mogla odločiti, ali naj obrekovanje po forumih ali blogih pojmujejo kot spletno nasilje. Prav tako je velik odstotek tistih, ki se niso mogli odločiti, ali je obrekovanje po družabnih omrežjih spletno nasilje ali ne. Teh je 21 %.

5. Označite stopnjo strinjanja o oblikah spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Tabela 5: Stopnja strinjanja o oblikah spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.

	1 sploh se ne strinjam		2 ne strinjam se		3 niti niti (neodločeno)		4 strinjam se		5 popolnoma se strinjam	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Pošiljanje nezaželenih sporočil.	13	9 %	9	7 %	14	10 %	56	40 %	48	34 %
Grožnje.	16	12 %	2	1 %	6	4 %	26	19 %	90	64 %
Izsiljevanje.	15	11 %	3	2 %	9	6 %	31	22 %	82	59 %
Opravljanje.	17	12 %	16	12 %	34	24 %	42	30 %	31	22 %
Ustrahovanje.	15	11 %	3	2 %	6	4 %	37	26 %	79	57 %
Norčevanje iz posameznikov.	13	9 %	10	7 %	26	19 %	46	33 %	45	32 %
Draženje.	10	7 %	23	16 %	54	39 %	36	26 %	17	12 %

Graf 5: Stopnja strinjanja o oblikah spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.

Več kot 50 % anketiranih dijakov se popolnoma strinja, da so grožnje, izsiljevanje in ustrahovanje oblike spletnega nasilja.

Anketirani dijaki se v 40 % strinjajo, da je pošiljanje nezaželenih sporočil prav tako oblika spletnega nasilja. Tretjina anketiranih dijakov se prav tako strinja, da je norčevanje iz posameznikov oblika spletnega nasilja.

Kar 39 % anketiranih pa se ni moglo odločiti, ali je draženje oblika spletnega nasilja. Prav tako je velik odstotek tistih, ki se niso mogli odločiti, ali je opravljanje oblika spletnega nasilja. Teh je 30 %.

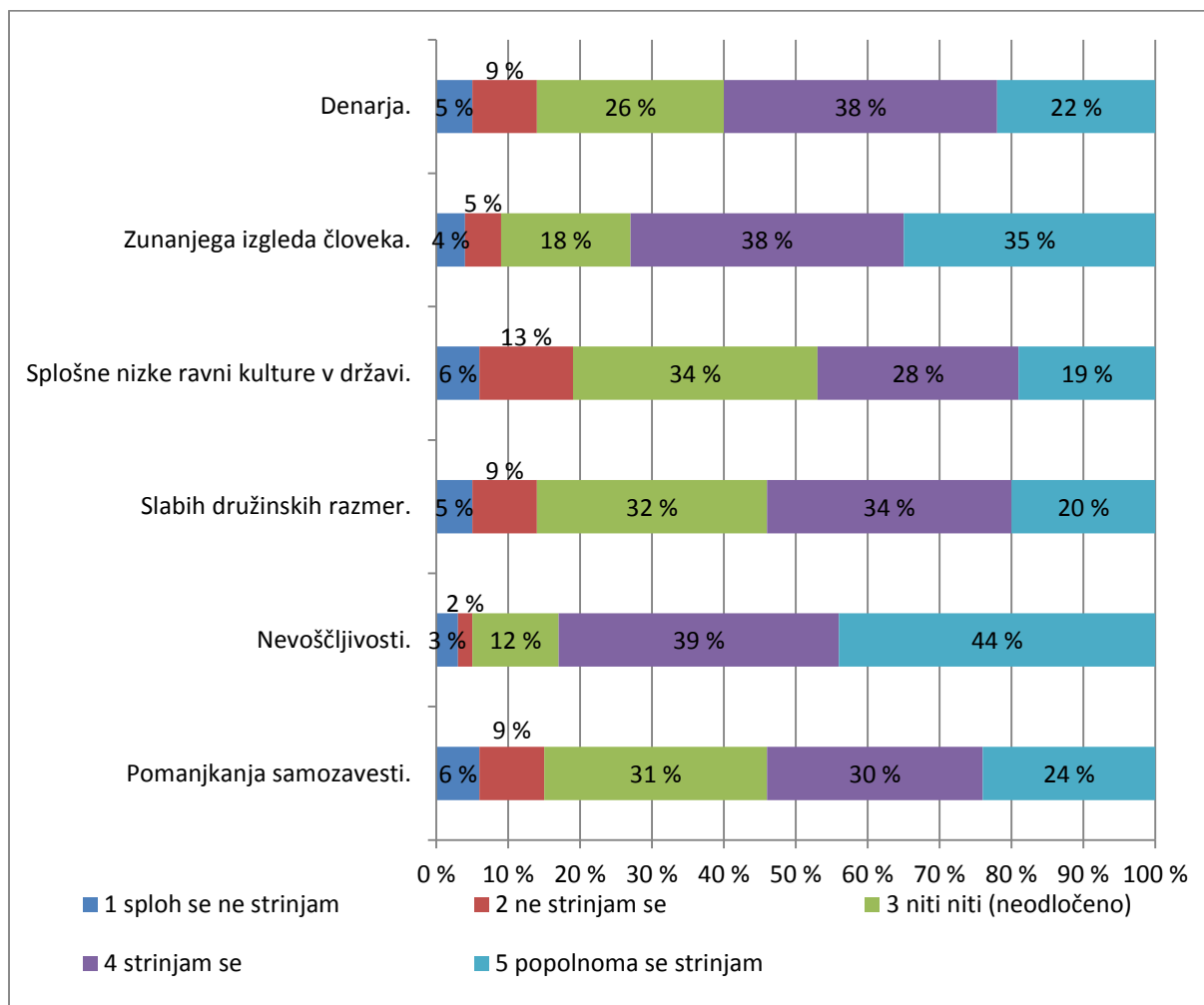
16 % anketiranih se ne strinja, da je draženje oblika spletnega nasilja, prav tako pa jih 12 % meni, da tudi opravljanje ni oblika spletnega nasilja.

6. Označite stopnjo strinjanja, zakaj prihaja po vašem mnenju do spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Tabela 6: Stopnja strinjanja o tem, zakaj prihaja po mnenju anketiranih dijakov do spletnega nasilja.

	1 sploh se ne strinjam		2 ne strinjam se		3 niti niti (neodločen)		4 strinjam se		5 popolnoma se strinjam	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Denarja.	7	5 %	12	9 %	36	26 %	54	38 %	31	22 %
Zunanjega izgleda človeka.	6	4 %	7	5 %	25	18 %	53	38 %	49	35 %
Splošne nizke ravni kulture v državi.	9	6 %	18	13 %	47	34 %	39	28 %	27	19 %
Slabih družinskih razmer.	7	5 %	13	9 %	44	32 %	48	34 %	28	20 %
Nevoščljivosti.	4	3 %	3	2 %	16	12 %	55	39 %	62	44 %
Pomanjkanja samozavesti.	8	6 %	13	9 %	43	31 %	42	30 %	34	24 %

Graf 6: Stopnja strinjanja o tem, zakaj prihaja po mnenju anketiranih dijakov do spletnega nasilja.

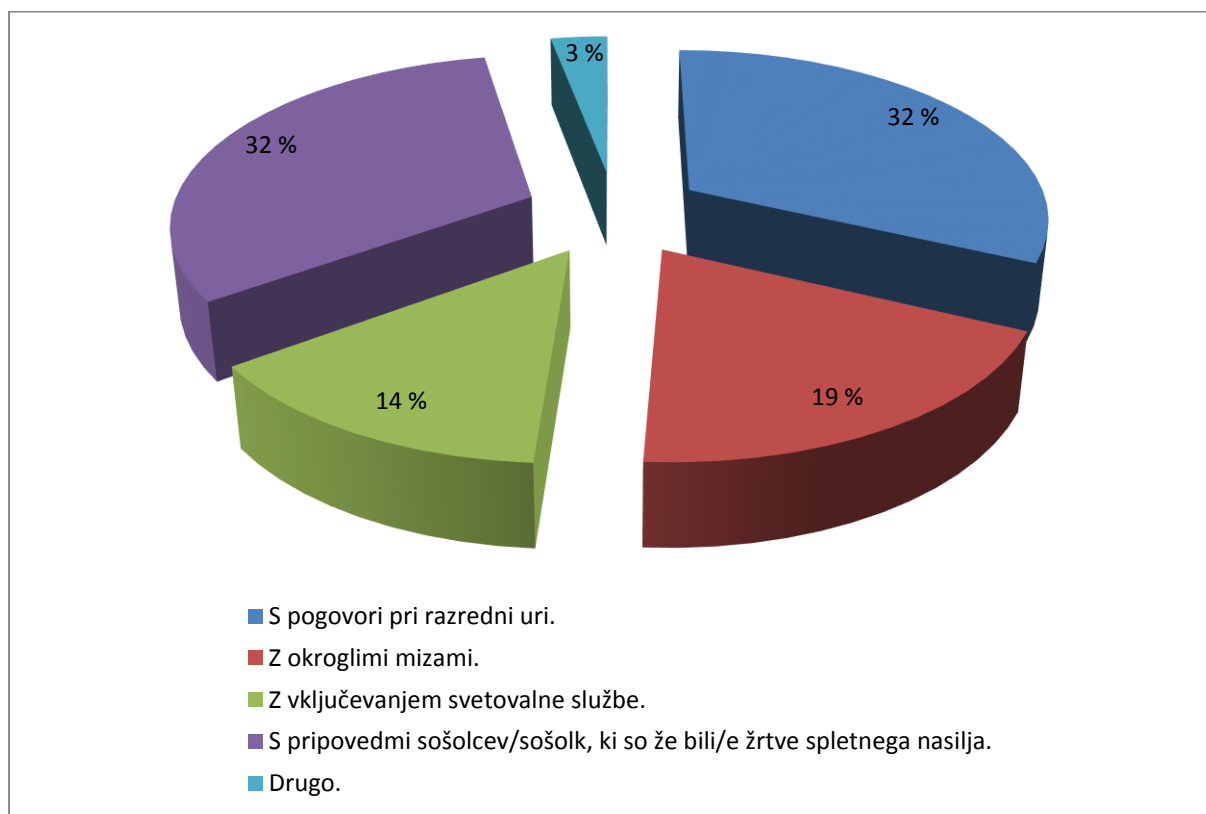
Da prihaja do spletnega nasilja, se anketirani dijaki najpogosteje (44 %) popolnoma strinjajo, da je razlog nevoščljivost, od 34 % do 38 % pa se strinjajo, da je razlog denar, zunanji izgled človeka in slabe družinske razmere.

Anketirani dijaki, ki se niso mogli najpogosteje odločiti, ali gre za spletno nasilje, je bilo pri splošni nizki ravni kulture v državi (34 %) ter pri pomanjkanju samozavesti (31 %).

7. Na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja (možnih več odgovorov)?

Tabela 7: Mnenje anketiranih dijakov o tem, na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja.

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
S pogovori pri razredni uri.	84	32 %
Z okroglimi mizami.	49	19 %
Z vključevanjem svetovalne službe.	38	14 %
S pripovedmi sošolcev/sošolk, ki so že bili/e žrtve spletnega nasilja.	83	32 %
Drugo.	8	3 %

Graf 7: Mnenje anketiranih dijakov o tem, na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja.

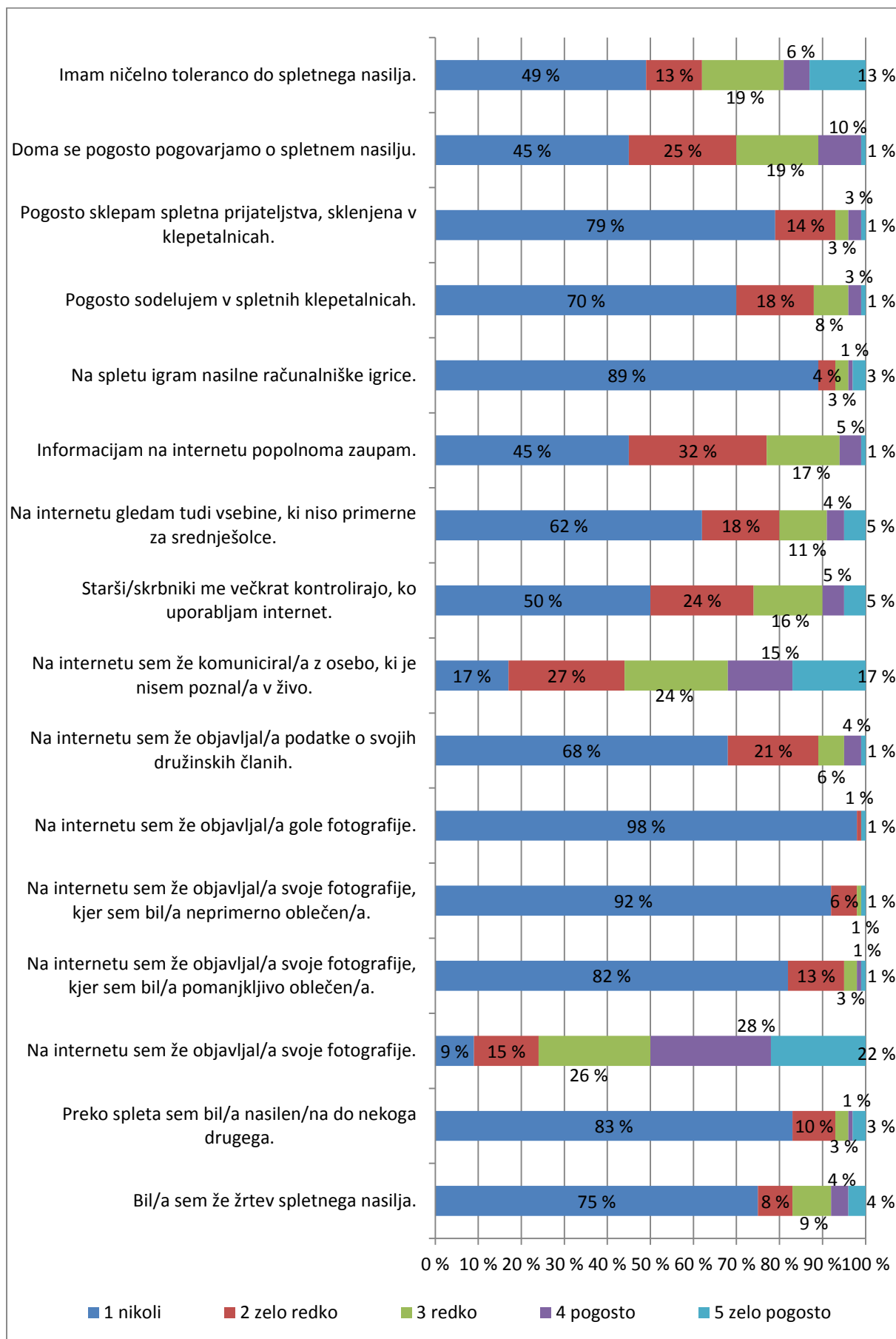
32 % anketiranih dijakov meni, da bi učitelji v šoli za zmanjšanje spletnega nasilja lahko poskrbeli z razrednimi urami ter v enakem odstotku s pripovedmi sošolcev/sošolk, ki so bili žrtve spletnega nasilja, z okroglimi mizami pa jih meni 19 %. Pod drugo so napisali, da bi lahko učitelji poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja, vendar ne naredijo nič zaradi slabega poznavanja interneta, saj niso odraščali z njim kot današnje generacije, s pogovori s starši dijakov, z ukrepanjem (dejanja, ne le besede), ostali pa so napisali, da ne morejo učitelji ničesar narediti za zmanjšanje spletnega nasilja.

8. Označite stopnjo strinjanja, v kolikšni meri veljajo za vas spodnje trditve, pri čemer pomeni 1 nikoli, 2 zelo redko, 3 redko, 4 pogosto in 5 zelo pogosto.

Tabela 8: Stopnja strinjanja o tem, v kolikšni meri veljajo za anketirane dijake zastavljene trditve.

	1 nikoli		2 zelo redko		3 redko		4 pogosto		5 zelo pogosto	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Imam ničelno toleranco do spletnega nasilja.	68	49 %	19	13 %	26	19 %	9	6 %	18	13 %
Doma se pogosto pogovarjamo o spletnem nasilju.	62	45 %	35	25 %	27	19 %	14	10 %	2	1 %
Pogosto sklepam spletna prijateljstva, sklenjena v klepetalnicah.	110	79 %	19	14 %	5	3 %	5	3 %	1	1 %
Pogosto sodelujem v spletnih klepetalnicah.	98	70 %	25	18 %	11	8 %	4	3 %	2	1 %
Na spletu igram nasilne računalniške igrice.	124	89 %	6	4 %	4	3 %	1	1 %	5	3 %
Informacijam na internetu popolnoma zaupam.	63	45 %	44	32 %	24	17 %	7	5 %	2	1 %
Na internetu gledam tudi vsebine, ki niso primerne za srednješolce.	87	62 %	25	18 %	16	11 %	5	4 %	7	5 %
Starši/skrbniki me večkrat kontrolirajo, ko uporabljam internet.	70	50 %	34	24 %	22	16 %	7	5 %	7	5 %
Na internetu sem že komuniciral/a z osebo, ki je nisem poznal/a v živo.	24	17 %	38	27 %	34	24 %	20	15 %	24	17 %

Na internetu sem že objavljala/a podatke o svojih družinskih članih.	95	68 %	30	21 %	9	6 %	5	4 %	1	1 %
Na internetu sem že objavljala/a gole fotografije.	137	98 %	2	1 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %
Na internetu sem že objavljala/a svoje fotografije, kjer sem bila/a neprimerno oblečena/a.	129	92 %	8	6 %	2	1 %	0	0 %	1	1 %
Na internetu sem že objavljala/a svoje fotografije, kjer sem bila/a pomanjkljivo oblečena/a.	115	82 %	18	13 %	4	3 %	1	1 %	2	1 %
Na internetu sem že objavljala/a svoje fotografije.	12	9 %	21	15 %	37	26 %	39	28 %	31	22 %
Preko spleta sem bila/a nasilna/do nekoga drugega.	116	83 %	14	10 %	5	3 %	1	1 %	4	3 %
Bila/a sem že žrtev spletnega nasilja.	105	75 %	11	8 %	13	9 %	6	4 %	5	4 %

Graf 8: Stopnja strinjanja o tem, v kolikšni meri veljajo za anketirane dijake zastavljene trditve.

Več kot 90 % anketiranih je odgovorilo, da na internetu še nikoli niso objavili gole fotografije in da na internetu še nikoli niso objavili svoje fotografije, kjer bi bili neprimerno oblečeni. Ena oseba pa je odgovorila, da na internetu zelo pogosto objavlja svoje gole fotografije in svoje fotografije, kjer je neprimerno oblečena. 22 % anketiranih je odgovorilo, da zelo pogosto objavlja na internetu svoje fotografije. Le 9 % je takšnih, ki še nikoli niso objavili na internetu svoje fotografije.

Izstopa tudi to, da kar 17 % anketiranih zelo pogosto na internetu komunicira z osebo, ki je ne poznajo v živo, še 15 % pa je takšnih, ki pogosto na internetu komunicirajo z osebo, ki je ne poznajo v živo.

Več kot 80 % jih je odgovorilo, da na spletu nikoli ne igrajo nasilnih računalniških igrice, da na internetu še nikoli niso objavljali svoje fotografije, kjer bi bili pomanjkljivo oblečeni, da še nikoli niso bili nasilni do nekoga drugega preko spleta.

25 % anketiranih se je že srečalo s spletnim nasiljem v vlogi žrtve spletnega nasilja. Od tega se jih 8 % srečuje zelo redko, 9 % redko, 4 % pogosto in 4 % zelo pogosto.

Pri kar 45 % anketiranih se doma nikoli ne pogovarjajo o spletnem nasilju.

Polovice anketiranih dijakov starši nikoli ne kontrolirajo, ko uporabljajo internet.

Petina anketiranih je že vsaj enkrat objavila podatke svojih družinskih članov na internetu.

Vsebine, ki niso primerne za srednješolce, zelo redko gleda 18 %, 11 % jih gleda redko, 4 % oz. 5 % pa pogosto oz. zelo pogosto.

4 % anketiranih dijakov sklepa spletna prijateljstva, sklenjena v klepetalnicah pogosto oz. zelo pogosto, isti odstotek sodeluje v spletnih klepetalnicah.

49 % anketiranih ima ničelno toleranco do spletnega nasilja.

Informacijam na internetu nikoli popolnoma ne zaupa 45 %, 32 % zelo redko, 6 % pa pogosto oz. zelo pogosto popolnoma zaupa informacijam na internetu.

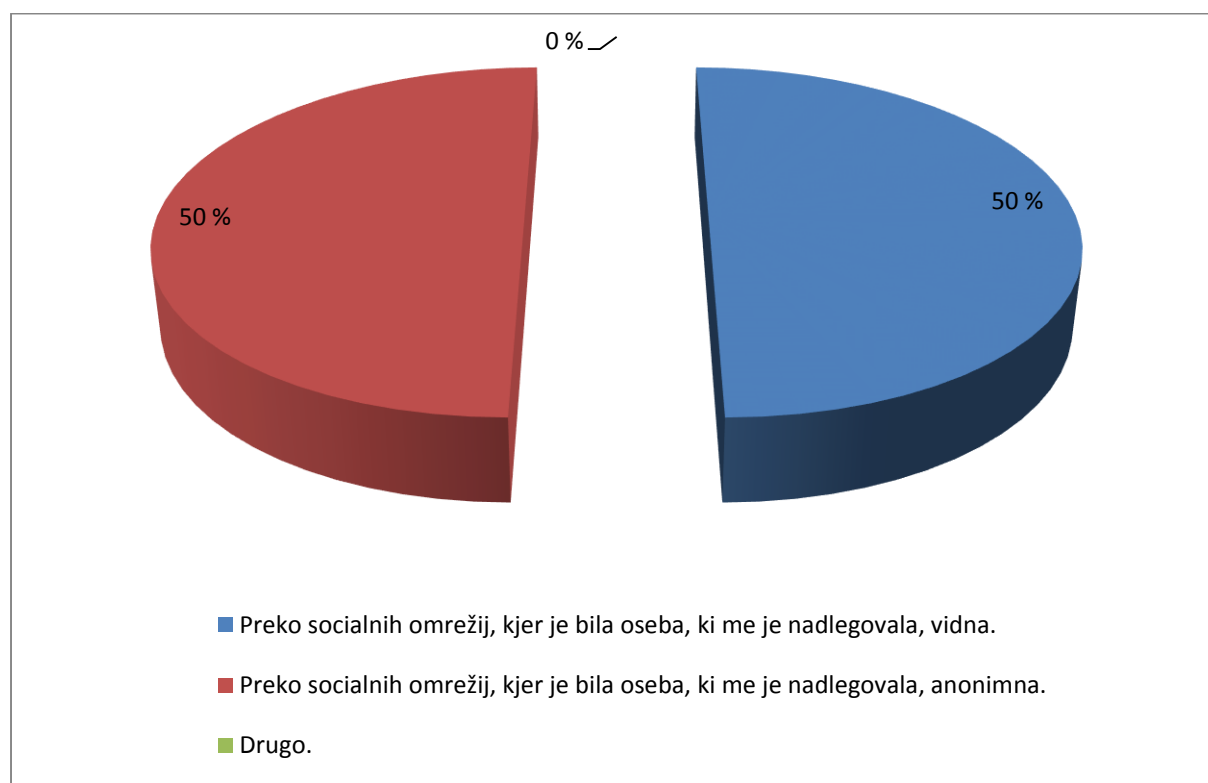
9. Na kakšen način ste doživeli spletno nasilje (možnih več odgovorov)?

Tabela 9: Načini doživljanja spletnega nasilja (vsi dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, vidna.	24	16 %
Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, anonimna.	24	16 %
Nisem še doživel/a spletnega nasilja.	105	68 %
Drugo.	0	0 %

Tabela 10: Načini doživljanja spletnega nasilja (samo spletno nadlegovani dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, vidna.	24	50 %
Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, anonimna.	24	50 %
Drugo.	0	0 %

Graf 9: Načini doživljanja spletnega nasilja s strani anketiranih dijakov.

68 % anketiranih dijakov se s spletnim nasiljem še ni srečalo oz. ga ni doživelo. Med tistimi, ki pa so ga že doživeli, so le-tega v 50 % doživeli preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki je izvajala spletno nasilje, vidna ali anonimna.

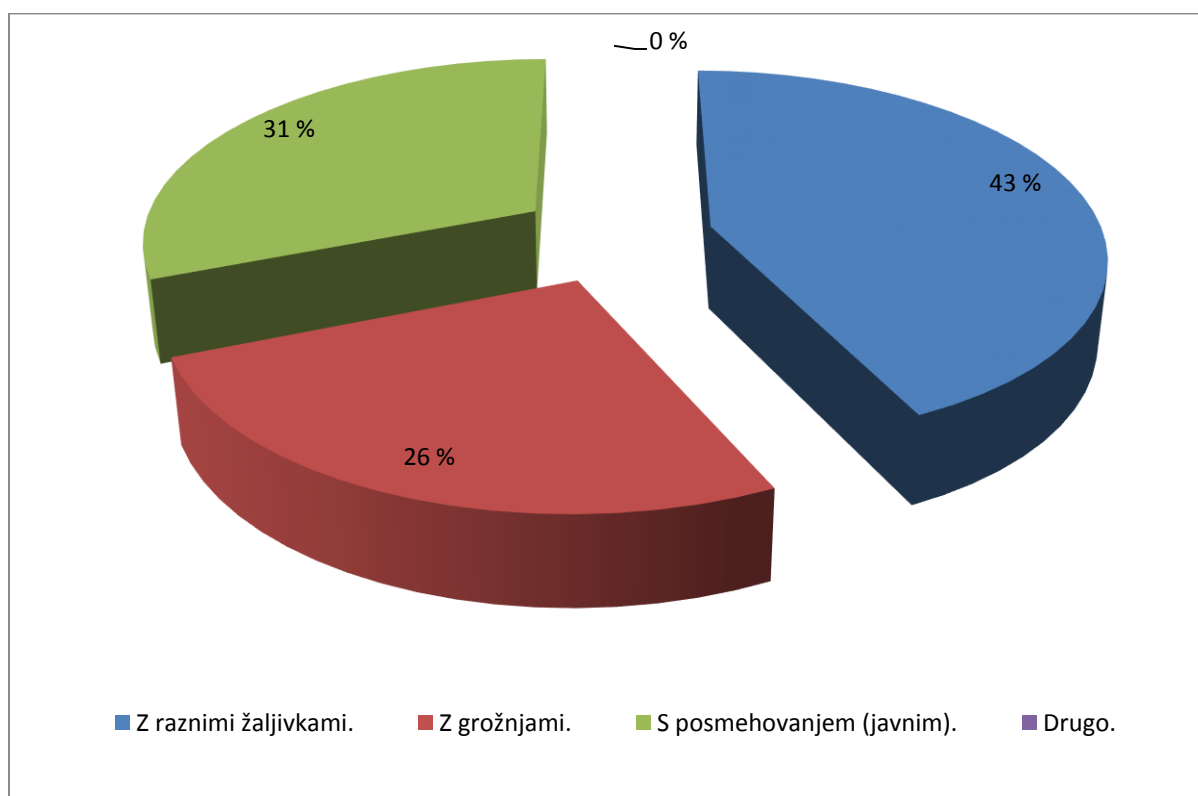
10. Kako ste bili spletno nadlegovani (možnih več odgovorov)?

Tabela 11: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani (vsi dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Z raznimi žaljivkami.	27	16 %
Z grožnjami.	16	10 %
S posmehovanjem (javnim).	19	11 %
Nisem še doživel/a spletnega nasilja.	105	63 %
Drugo.	0	0 %

Tabela 12: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani (samo spletno nadlegovani dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Z raznimi žaljivkami.	27	43 %
Z grožnjami.	16	26 %
S posmehovanjem (javnim).	19	31 %
Drugo.	0	0 %

Graf 10: Načini, kako so bili anketirani dijaki spletno nadlegovani.

Od tistih anketiranih dijakov, ki so že doživeli spletno nasilje, je največ (43 %) takšnih, ki so ga doživeli z žaljivkami, 31 % ga je doživelo z javnim posmehovanjem, 26 % pa z grožnjami.

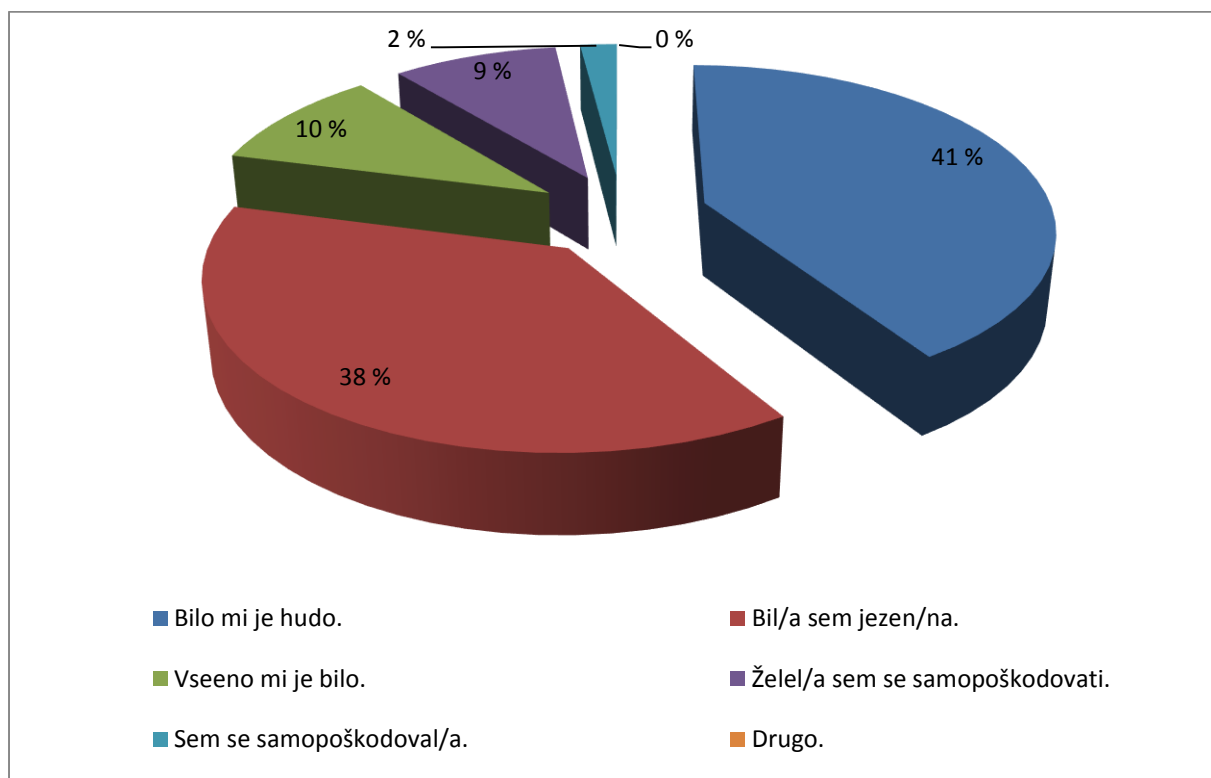
11. Kako ste se počutili, ko ste bili spletno nadlegovani (možnih več odgovorov)?

Tabela 13: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani (vsi dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Bilo je hudo.	24	15 %
Bil/a sem jezen/na.	22	13 %
Vseeno mi je bilo.	6	4 %
Želel/a sem se samopoškodovati.	5	3 %
Sem se samopoškodoval/a.	1	1 %
Nisem še doživel/a spletnega nasilja.	105	64 %
Drugo.	0	0 %

Tabela 14: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani (samo spletno nadlegovani dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Bilo je hudo.	24	41 %
Bil/a sem jezen/na.	22	38 %
Vseeno mi je bilo.	6	10 %
Želel/a sem se samopoškodovati.	5	9 %
Sem se samopoškodoval/a.	1	2 %
Drugo.	0	0 %

Graf 11: Počutje anketiranih dijakov po tem, ko so bili spletno nadlegovani.

Tisti anketirani dijaki, ki so že doživeli spletno nasilje, jim je bilo hudo v 41 %, v 38 % pa so bili jezni. 10 % jih meni, da jim je zaradi spletnega nasilja vseeno, 9 % pa se je želelo samopoškodovati. En anketirani dijak se je celo samopoškodoval.

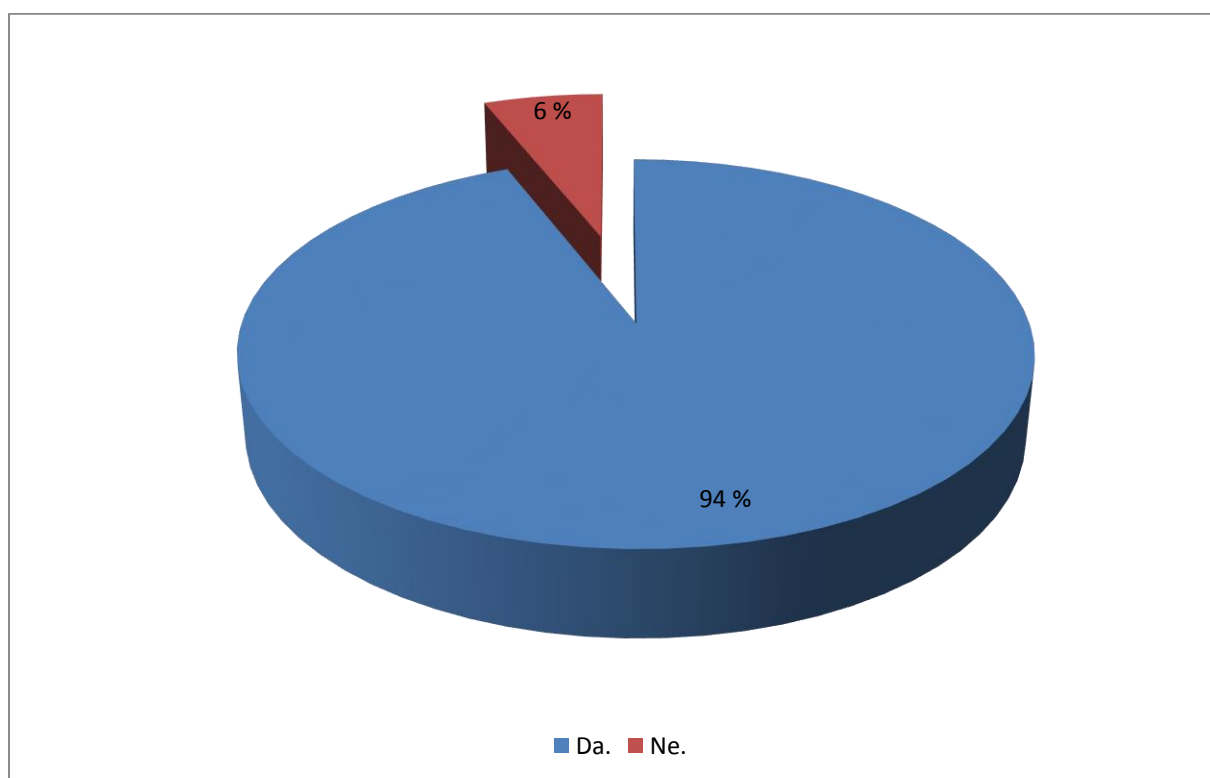
12. Ste se po doživetem spletnem nadlegovanju komu zaupali?

Tabela 15: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali (vsi dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Da.	33	24 %
Ne.	2	1 %
Nisem še doživel/a spletnega nasilja.	105	75 %

Tabela 16: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali (samo spletno nadlegovani dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Da.	33	94 %
Ne.	2	6 %

Graf 12: Odgovori na to, ali so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju komu zaupali.

Večina (94 %) tistih, ki so že doživeli spletno nasilje, se je nekomu zaupala. 6 % se ni zaupalo nikomur.

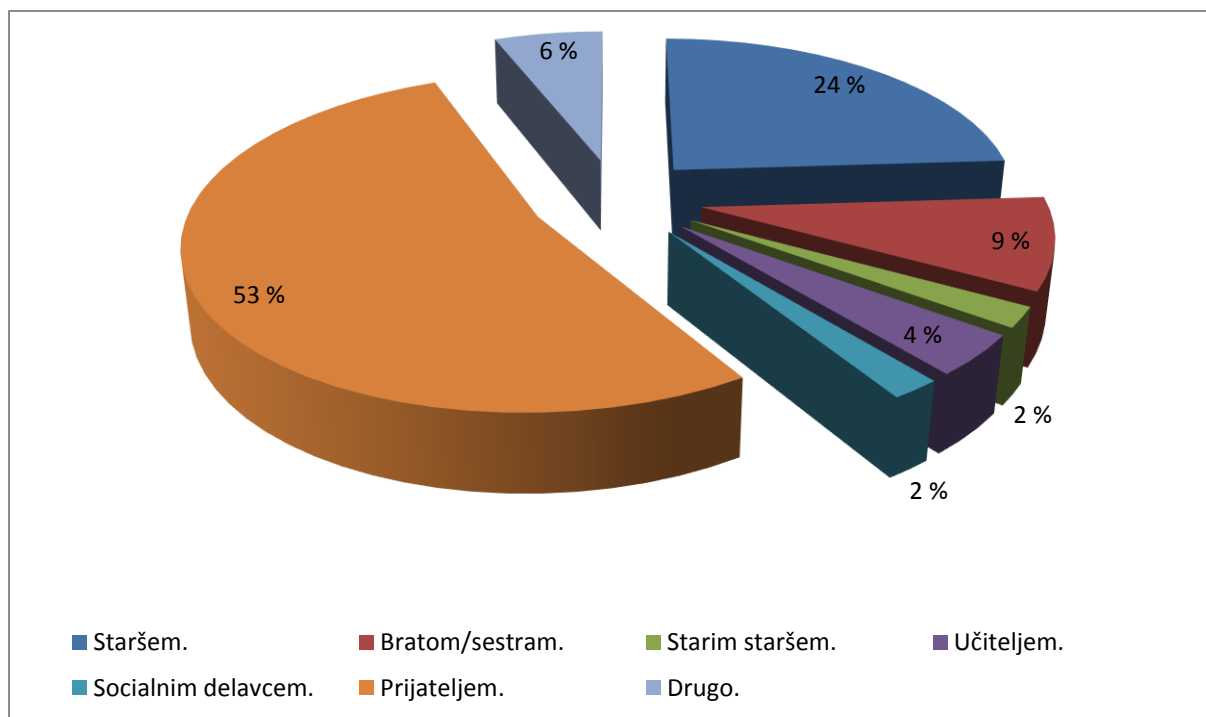
13. Komu ste se po spletnem nadlegovanju zaupali (možnih več odgovorov)?

Tabela 17: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali (vsi dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Staršem.	13	8 %
Bratom/sestram.	5	3 %
Starim staršem.	1	1 %
Učiteljem.	2	1 %
Socialnim delavcem.	1	1 %
Prijateljem.	28	18 %
Nisem še doživel/a spletnega nasilja.	105	66 %
Drugo.	3	2 %

Tabela 18: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali (samo spletno nadlegovani dijaki).

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Staršem.	13	24 %
Bratom/sestram.	5	9 %
Starim staršem.	1	2 %
Učiteljem.	2	4 %
Socialnim delavcem.	1	2 %
Prijateljem.	28	53 %
Drugo.	3	6 %

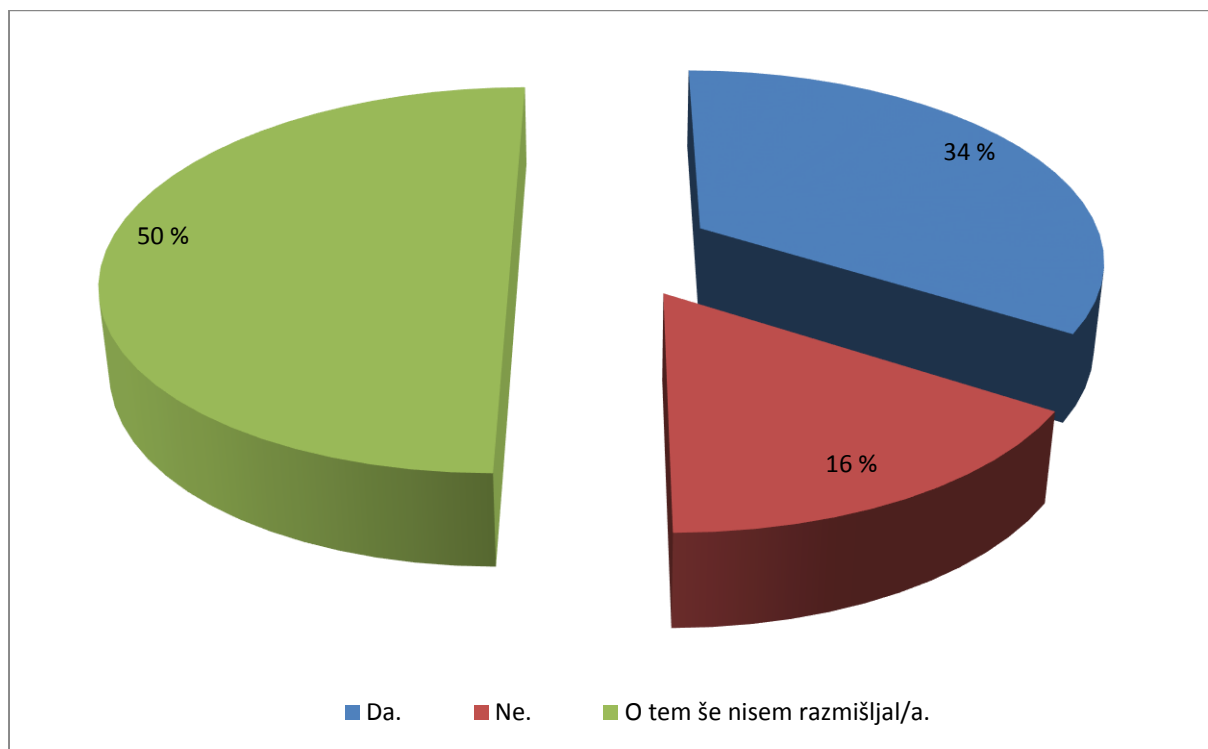
Graf 13: Odgovori na to, komu so se anketirani dijaki po spletnem nadlegovanju zaupali.

Dijaki, ki so bili spletno nadlegovani, se jih je kar 53 % zaupalo prijateljem. 24 % staršem svojim bratom/sestram 9 %, učiteljem pa samo 4 %. Od treh dijakov, ki so izbrali drugo, je ena napisala, da se je zaupala svojemu fantu, dva pa se nista zaupala nikomur.

14. Se želite izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja?

Tabela 19: Odgovori na to, ali se anketirani dijaki želijo izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja.

	ŠTEVILO	ODSTOTEK
Da.	47	34 %
Ne.	23	16 %
O tem še nisem razmišljal/a.	70	50 %

Graf 14: Odgovori na to, ali se anketirani dijaki želijo izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja.

Polovica anketiranih dijakov o izobraževanju na področju spletnega nasilja še ni razmišljala. Tisti, ki pa so, si želijo v 34 % izobraževati na tem področju.

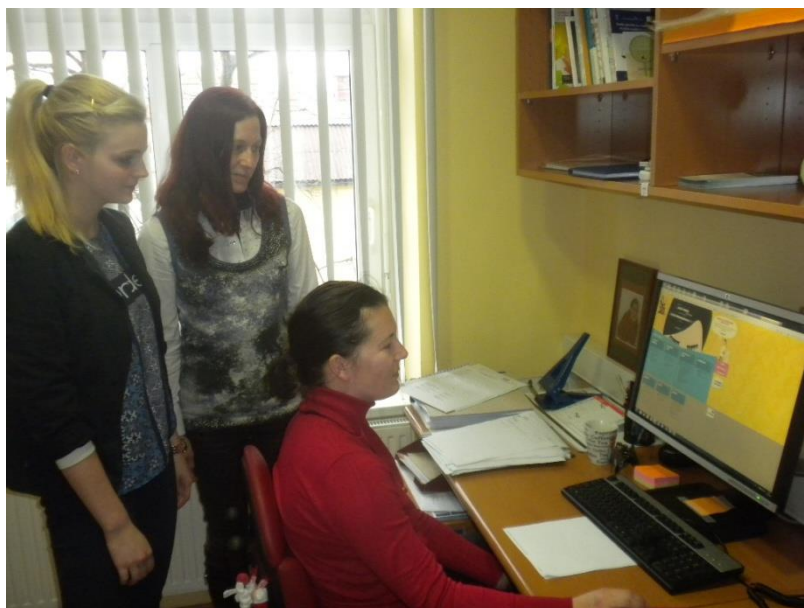
3.5 TERENSKO DELO

V četrtek, 29. 1. 2015, sva se z mentorjem odpravila na Nacionalni inštitut za javno zdravje v Celju. Tja sva se odpravila z namenom opraviti intervju in izvedeti določene informacije, ki bi mi prišle prav pri izdelavi raziskovalne naloge.

**Slika 1: Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Celje
(Čepin Tovornik, 29. 1. 2015)**

Na inštitutu sva imela pogovor z gospo Ksenijo Lekić in z gospo Petro Tratnjek, ki žal nista imeli odgovorov na vsa vprašanja, ki sem si jih zamislila, vendar pa sta nama podrobno predstavili njihovo spletno svetovalnico z naslovom To sem jaz (www.tosemjaz.net), ki so jo ustanovili 7. 4. 2001.

**Slika 2: Gospa Tratnjek, gospa Lekić in jaz med predstavitvijo spletne svetovalnice To sem jaz
(Čepin Tovornik, 29. 1. 2015)**

To je stran, kamor se lahko zatečeš po nasvete, kadar imaš težavo. Prednost te spletne svetovalnice je javen, hiter in brezplačen dostop do strokovnega nasveta in verodostojnih informacij. Na tej strani najdeš koristne informacije, vidiš, kaj doživljajo drugi, in jim prav tako lahko tudi sam pomagaš. Gospa Tratnjek je povedala, kako poteka proces obdelave vprašanj. Posameznik si na forumu izbere ime oziroma vzdevek po želji in določi naslov svoje teme ter poda vprašanje oziroma problem. Gospa Tratnjek dobi obvestila za prejeta vprašanja, jih pregleda, razvrsti glede na temo in jih pošlje ali preda strokovnjakom za posamezna področja. Ko strokovnjaki razmislijo in sestavijo odgovor, ga predajo gospe Tratnjek, ki ga nato uredi in vpiše na spletno stran. Na tej strani si lahko medsebojno pomagajo in podajajo nasvete tudi vrstniki. Gospa Tratnjek je še dodala, da je spletna stran izjemno obiskana prav zaradi širokega spektra strokovne pomoči, ki jo ponujajo vsem, ki se soočajo z raznolikimi oblikami problemov oziroma težav. Z mentorjem sva prejela tudi plakate za osveščanje mladih in knjigo z naslovom Srečanja na spletu, ki prikazuje analizo o spletni strani To sem jaz. Poleg tega pa so mi podarili še priročnik za fante in punce z naslovom 10 korakov do boljše samopodobe in zgoščenko z naslovom To sem jaz, na kateri je naložen film o preventivnem programu Zavoda za zdravstveno varstvo Celje.

Slika 3: Knjiga, priročnik in zgoščenko
(Šuster Štiglic, 29. 1. 2015)

3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

»Včasih je, kot da bi te nekdo postavil pred gol z zavezanimi očmi in ušesi, ti dal žogo in ti rekel, naj streljaš nanj. Pojma nimaš, ali si zadel ali ne, ker ne vidiš, ne slišiš ...« (Lekić, Tratnjek, Konec Juričič in Cugmas, 2014, str. 152).

Rezultati raziskave so pokazali, da 75 % anketiranih dijakov še ni doživelo spletnega nasilja, kar me je presenetilo, saj sem mislila, da se bo pokazal vzorec, ki bo prikazoval večji delež žrtev spletnega nasilja.

Prispevek obravnave kibernetškega nadlegovanja v Sloveniji, izveden v letu 2010 s spletno anketo, je pokazal rezultate, ki vsekakor kažejo na to, da je kibernetško ustrahovanje nov problem in stopnje le-tega pojava niso zanemarljive. Raziskovalci projekta EU Kids Online, ki sistematično proučujejo uporabo spletnih tehnologij med otroci v 21 evropskih državah ugotavljajo, da je Slovenija med državami z najmanj zbranimi podatki o tem, kaj mladi počno na spletu (Suhadolnik, 2014, str. 27).

Študija, ki so jo izvedli pri organizaciji Beatbullying Study For Safer Internet Day je vključevala 4.605 mladih britancev starih med 11 in 16 let. 28 % vprašanih je povedalo, da so jih nadlegovali bodisi preko interneta ali telefona. Poleg tega jih je 5 % dejalo, da so se zatekli k samopoškodovanju in 3 %, da so celo skušali narediti samomor. 14 % jih je dejalo, da živijo prestrašeni. Žrtve kibernetškega ustrahovanja najpogosteje ne želijo v šolo, trpijo zaradi pomanjkanja samozavesti ter živijo v strahu za svojo varnost. Strokovnjaki vsem, ki jih nadlegujejo po spletu, svetujejo, da o tem povedo svojim staršem ali komu drugemu, ki mu zaupajo (Palmer, 2012).

Čeprav je zgoraj omenjena raziskava imela več udeležencev oziroma anketirancev, sem opazila podobnost pri končnih rezultatih svoje raziskave.

Upoštevati je potrebno pravila varne uporabe osebnih podatkov. Na internetu ne objavljajmo osebnih podatkov ali slik. Če nismo prepričani o varnosti, ne objavljajmo podrobnosti o svojih bančnih računih. Otroci naj se brez prisotnosti staršev na internetu ne dogovarjajo za zmenke z drugo osebo. Nikoli se ne pretvarjajmo, da smo kdo drug na spletu in ne nasedajmo lažem. Ne odgovarjamo na škodljive in nesramne pošte in objave (Suhadolnik, 2014, str. 32, 33).

Raziskovalci Katedre za medijske in komunikacijske študije Fakultete za družbene vede, Univerze v Ljubljani so konec januarja 2015 predstavili rezultate raziskave Moč besed, s katero so raziskovali pojave sovražnega govora in nadlegovanja na spletu med mladimi. Raziskava, ki kaže na visoko stopnjo sovražne komunikacije na spletu, bo v pomoč predvsem nevladnim organizacijam pri njihovem nadaljnjem delu na tem področju, saj gre za prvi tovrstni znanstveni posnetek stanja o pojavnih oblikah ter obsegu spletnega nasilja med mladimi v Sloveniji. Pobudnika aktivnosti Moč besed sta Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) in blagovna znamka Itak, trenutno pa pobudo podpira okoli 30 nevladnih organizacij ter številni individualni podporniki (Safe.si, 2015).

Raziskava Moč besed je potekala med junijem in decembrom 2014, povezuje pa štiri raziskovalne metode: kvalitativno analizo medijskega poročanja, kvalitativno raziskavo Facebook profilov ter fokusne skupine in spletno anketo, v kateri je sodelovalo več kot 350 mladih, starih od 15 do 25 let, iz vse Slovenije (Safe.si, 2015).

Mladi med 15. in 25. letom veliko svojega časa namenijo prisotnosti na spletu, na družbenih omrežjih in komunikaciji preko mobilnih telefonov, pri tem pa se soočajo tudi z različnimi oblikami sovražne komunikacije. Tako raziskava ugotavlja, da je sporočilo SMS/MMS z žaljivo vsebino prejelo že več kot 58 % vprašanih, žaljiv komentar na družbenih omrežjih več kot 47 % vprašanih, neresnične informacije o sebi na družbenih omrežjih je zaznalo 35 % vprašanih, sovražno sporočilo o sebi na družbenih omrežjih pa je zasledilo 32 % vprašanih. Žaljivo elektronsko pošto je prejelo več kot 39 % vprašanih, pri čemer jih več kot 11 % meni, da so bili preko spleta osramočeni, 9 % vprašanih meni, da so bili preko spleta prevarani, več kot 8 % jih meni, da so bili preko spleta zasledovani, več kot 7 % pa jih meni, da so iz svoje družbe v komunikaciji preko spleta izključeni (Safe.si, 2015).

V Sloveniji v okviru varne rabe interneta za otroke in mladino obstaja nacionalna točka osveščanja, in sicer Safe.si. Gre za projekt, ki je del evropskega programa Varnejši internet plus (Suhadolnik, 2014, str. 33).

Hipoteza 1: Več kot polovica anketiranih dijakov meni, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja.

Hipoteza se nanaša na prvo vprašanje v anketnem vprašalniku, ki se glasi: Menite, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja? Od sodelujočih 140 dijakov jih je 94 % odgovorilo pritrdilno, 2 % nikalno in 4 % pa o tem še ni razmišljalo, zato je **prva hipoteza potrjena**.

Hipoteza 2: Več kot četrtnina anketiranih dijakov meni, da je že veliko storjenega za preprečevanje spletnega nasilja.

Hipoteza se nanaša na drugo vprašanje v anketnem vprašalniku, ki se glasi: Koliko je po vašem mnenju v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja? Od 140 sodelujočih dijakov jih je 65 % odgovorilo da premalo, 12 % veliko, 11 % zadovoljivo, 6 % zelo veliko, 5 % nič in 1 %, da o tem še niso razmišljali, zato **druga hipoteza ni potrjena**.

Pri tretjem vprašanju so anketirani dijaki odgovarjali na vprašanje, ali menijo, da lahko kot posamezniki pripomorejo k zmanjševanju spletnega nasilja in kako. Polovica anketiranih še ni razmišljala, kako bi pripomogla k zmanjšanju spletnega nasilja, 31 % jih je odgovorilo, da kot posamezniki ne morejo narediti nič, le 17 % pa je takšnih, ki menijo, da bi na tem področju kot posamezniki lahko kaj naredili, da bi zmanjšali spletno nasilje. Med naštetimi predlogi za zmanjšanje spletnega nasilja so podali sledeče predloge. Na Facebooku naj ne bi objavljali naših osebnih slik, telefonskih števil in podobno. Napisali so, da izbrišemo vsa lažna uporabniška imena, ki jih uporabljajo drugi. Kot primer so navedli tudi objavljanje videoposnetkov, kjer ljudje iz različnih krajev po svetu govorijo o nasilju, ki so ga pretrpeli oziroma ga še trpijo, objavljanje slik z napisi o nasilju in njegovih posledicah, kot pomoč pri osveščanju ljudi o tej temi. Pomembno je tudi nesodelovanje pri nasilju, varovanje svojih osebnih podatkov, opozarjanje na to težavo, pogovarjanje ter prijava osebe, ki izvaja nasilje.

Pri četrtem vprašanju so se anketirani dijaki morali opredeliti do navedenih trditev po petstopenjski lestvici o njihovem pojmovanju spletnega nasilja z možnostmi strinjanja. Več kot 60 % anketiranih dijakov se strinja oz. popolnoma strinja, da je razpečevanje nasilnih videoposnetkov prijateljem, objava nasilnih videoposnetkov, izsiljevanje po spletu, nadlegovanje prek spletne kamere, pisanje in kontaktiranje prijateljev brez njihove vednosti, kraja identitete, kraja gesla, izdelava sovražne skupine na socialnem omrežju o njih, izdelava lažnega spletnega profila o njih, obdelava fotografij na žaljiv način in objava fotografij, ne da bi zanje vedeli, in pošiljanje ustrahovalnih in žaljivih sporočil po spletu, njihovo pojmovanje

spletnega nasilja. Kar 25 % anketiranih dijakov pa se ni moglo odločiti, ali naj obrekovanje po forumih ali blogih pojmujejo kot spletno nasilje.

Pri petem vprašanju so anketirani dijaki odgovarjali o njihovem strinjanju glede podanih oblik spletnega nasilja. Več kot polovica anketiranih dijakov se popolnoma strinja, da so grožnje, izsiljevanje in ustrahovanje oblike spletnega nasilja. Anketirani dijaki se v 40 % strinjajo, da je pošiljanje nezaželenih sporočil prav tako oblika spletnega nasilja. Kar 39 % anketiranih pa se ni moglo odločiti ali je draženje oblika spletnega nasilja in so samo v 38 % se strinjali oz. popolnoma strinjali, da to je oblika spletnega nasilja. 52 % anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je opravljanje oblika spletnega nasilja, prav tako pa je velik odstotek tistih, ki se niso mogli odločiti, ali je opravljanje oblika spletnega nasilja. Teh je 24 %. 16 % anketiranih se ne strinja, da je draženje oblika spletnega nasilja, prav tako pa jih 12 % meni, da tudi opravljanje ni oblika spletnega nasilja.

Pri šestem vprašanju so se anketirani dijaki morali opredeliti, zakaj po njihovem mnenju prihaja do spletnega nasilja. Več kot polovica anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da do spletnega nasilja prihaja v največjem odstotku (83 %) zaradi nevoščljivosti, zunanjega izgleda človeka (73 %) in denarja (60 %). Pri trditvah, da prihaja do spletnega nasilja zaradi splošne nizke ravni kulture v državi in pomanjkanja samozavesti pa je najpogostejši odgovor neodločeno.

Pri sedmem vprašanju so anketirani dijaki podajali svoja mnenja, na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja. 32 % anketiranih dijakov meni, da bi učitelji v šoli za zmanjšanje spletnega nasilja lahko poskrbeli z razrednimi urami ter v enakem odstotku s pripovedmi sošolcev/sošolk, ki so bili žrtve spletnega nasilja, z okroglimi mizami pa jih meni 19 %, z vključevanjem svetovalne službe pa 14 %.

Pri osmem vprašanju so anketirani dijaki morali na posamezne trditve odgovoriti, kako pogosto veljajo za njih. Več kot 90 % anketiranih je odgovorilo, da na internetu še nikoli niso objavili gole fotografije in da na internetu še nikoli niso objavili svoje fotografije, kjer bi bili neprimerno oblečeni. Ena oseba pa je odgovorila, da na internetu zelo pogosto objavlja svoje gole fotografije in svoje fotografije, kjer je neprimerno oblečena. 22 % anketiranih je odgovorilo, da zelo pogosto objavlja na internetu svoje fotografije. Le 9 % je takšnih, ki še nikoli niso objavili na internetu svoje fotografije. Izstopa tudi to, da kar 17 % anketiranih zelo pogosto na internetu komunicira z osebo, ki je ne poznajo v živo, 15 % pa je takšnih, ki pogosto na internetu komunicirajo z osebo, ki je ne poznajo v živo. Več kot 80 % jih je odgovorilo, da na spletu nikoli ne igrajo nasilnih računalniških igrice, da na internetu še nikoli niso objavili svoje fotografije, kjer bi bili pomanjkljivo oblečeni, da še nikoli niso bili nasilni do nekoga drugega preko spleta. 25 % anketiranih se je že srečalo s spletnim nasiljem v vlogi žrtve spletnega nasilja. Od tega se jih 8 % srečuje zelo redko, 9 % redko, 4 % pogosto in 4 % zelo pogosto. Pri kar 45 % anketiranih se doma nikoli ne pogovarjajo o spletnem nasilju. Določeni rezultati so kar precej zaskrbljujoči.

Hipoteza 3: S spletnim nasiljem je že imela kakršenkoli stik več kot polovica anketiranih dijakov.

Hipoteza se nanaša na deveto vprašanje v anketnem vprašalniku, ki se glasi: Na kakšen način ste doživeli spletno nasilje? Na vprašanje je bilo možnih več odgovorov. Od 153 prejetih odgovorov, jih je 32 % doživelo spletno nasilje, in sicer preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki je nadlegovala, vidna (16 %) ali anonimna (16 %), 68 % dijakov pa spletnega nasilja še ni doživelo, zato **tretja hipoteza ni potrjena.**

Pri desetem vprašanju so anketirani dijaki odgovarjali, na kakšen način so bili spletno nadlegovani, če sploh so bili. Od tistih anketiranih dijakov, ki so že doživeli spletno nasilje, je 43 % takšnih, ki so ga doživeli z žaljivkami, 31 % ga je doživelo z javnim posmehovanjem, 26 % pa z grožnjami.

Raziskava (Fight Crime: Invest in Kids, 2006) je pokazala, da je 36 % anketiranih med 12. in 17. letom starosti poročalo, da je nekdo preko elektronske pošte, Messengerja, spletnih strani, klepetalnic ali SMS-a o njih napisal grozilne ali sramotne reči. V telefonski raziskavi mladostnikov starih od 12 do 17 let (Fight Crime: Invest in Kids, 2006) se je pokazalo, da so mladostniki, ki so bili žrtve spletnega nasilja, v 30 % sporočila dobilo, medtem ko so bili v šoli, 70 % mladostnikov je sporočila dobilo doma in 25 % mladostnikov je sporočila dobilo, medtem ko so bili pri prijatelju (Medvrstniško nasilje preko interneta, 2015).

Pri enajstem vprašanju so dijaki odgovarjali na to, kako so se počutili, ko so bili spletno nadlegovani, če sploh so bili. Tistim anketiranim dijakom, ki so že doživeli spletno nasilje, je v 41 % bilo hudo, v 38 % pa so bili jezni. 10 % jim je bilo vseeno, 9 % pa se je želelo samopoškodovati. En anketirani dijak se je celo samopoškodoval. V primerjavi s študijo, ki so jo izvedli pri organizaciji Beatbullying Study For Safer Internet Day, rezultati povedo, da se je 5 % anketiranih zateklo k samopoškodovanju, 3 % pa so celo skušali narediti samomor. Razlike v rezultatih so po vsej verjetnosti zaradi različnega okolja, v katerem živijo anketiranci ene in anketiranci druge raziskave, ter v različni velikosti zajetega vzorca raziskave.

Hipoteza 4.: Manj kot polovica anketiranih dijakov, ki so bili žrtve spletnega nasilja, je svojo izkušnjo zaupala drugi osebi.

Hipoteza se nanaša na dvanajsto vprašanje v anketnem vprašalniku, ki se glasi: Ste se po doživetem spletnem nadlegovanju komu zaupali? Od 35 sodelujočih dijakov, ki so bili žrtve spletnega nasilja, jih je 94 % odgovorilo pritrdilno in 6 % nikalno, zato **četrta hipoteza ni potrjena**. Ta rezultat je spodbuden in pozitivno presenečenje, saj je dober znak, da so se žrtve spletnega nasilja iz raziskave v kar 94 % zaupale nekomu. Kot sem omenila že zgoraj, tudi strokovnjaki poudarjajo in svetujejo, da žrtve spletnega nasilja svoje neprijetne izkušnje zaupajo nekomu, ki mu zaupajo.

Hipoteza 5: Tisti anketirani dijaki, ki so že doživeli spletno nasilje, se najpogosteje zaupajo prijateljem.

Hipoteza se nanaša na trinajsto vprašanje v anketnem vprašalniku, ki se glasi: Komu ste se po spletnem nadlegovanju zaupali? Na to vprašanje je bilo možnih več odgovorov. Od 53 prejetih odgovorov dijakov, ki so že doživeli spletno nasilje, jih je 53 % odgovorilo, da so se po spletnem nasilju zaupali prijateljem, 24 % staršem, 9 % bratom/sestram, 2 % starim staršem, 2 % socialnim delavcem, 4 % učiteljem. 6 % jih je odgovorilo drugo, in sicer, ena anketira dijakinja se je zaupala fantu, dva anketiranca pa nikomur, zato je **peta hipoteza potrjena**. Kot že zgoraj omenjeno, strokovnjaki svetujejo, da žrtve spletnega nasilja le-to zaupajo staršem oz. ljudem, ki jim zaupajo.

Pri štirinajstem, zadnjem, vprašanju pa so anketirani dijaki odgovorili na to, ali bi se želeli izobraževati oziroma prosvetljevati na področju spletnega nasilja. Kar polovica anketiranih dijakov o izobraževanju na področju spletnega nasilja še ni razmišljala, 34 % anketiranih dijakov si želi tovrstnega izobraževanja, 16 % pa ne.

S pregledom in analizo raziskave je ugotovljeno, da spletno nasilje predstavlja veliko nevarnost družbi kot celoti, saj smo v večini tako ali drugače povezani s spletom. Za žrtev predstavlja škodljiv pojav, ki je še toliko večji, če je žrtev otrok in mladostnik, kateremu je potrebno posvečati posebno pozornost, ki je v prvi vrsti naloga staršev, saj so do otrokove polnoletnosti odgovorni za tisto, kar počnejo njihovi otroci. Zatem pa sledi odgovornost šole, saj otroci veliko časa preživijo v njej, kjer se lahko brez večjih težav srečajo s spletnim nasiljem, zato je potrebno, da o tej tematiki spregovorimo, govorimo in rešujemo probleme.

4 ZAKLJUČEK

Za zaključek bi rada še enkrat povedala, kako pomembno je, da pazimo na svoje osebne podatke in njihovo uporabo na spletu. Splet nas spremlja vsak dan, že skoraj na vsakem koraku, zato se ne smemo pustiti zaslužniti.

Opazila sem tudi, da na temo spletnega nasilja v Sloveniji še nimamo zakonodaje, zato sem mnenja oziroma predlagam, da bi se oblikovala zakonodaja tudi za to področje, saj se spletno nasilje vedno bolj širi med ljudi in povzroča vedno več težav. Zanimiv predlog se mi zdi tudi ta, da bi spletne strani oziroma socialna omrežja morala poostri kazni oziroma ukrepe proti spletnemu nadlegovanju.

Zelo všeč mi je bil obisk Nacionalnega inštituta za javno zdravje v Celju, saj sem izvedela veliko novega in videla, kakšne probleme imajo drugi mladostniki ter kakšne nasvete pridobijo na varnih spletnih mestih. Videla sem tudi, kako poteka postopek obdelave vprašanja in odgovora ter kako se ureja in skrbi za spletno stran. Menim, da bi za vsakogar, ki izvaja spletno nasilje, morala biti stroga kazen.

Z izdelavo raziskovalne naloge sem se naučila veliko novega in koristnega. Zanimivo je bilo delo s spletnimi anketami, saj sem to počela prvič. Prav tako je bilo zanimivo izdelovanje same raziskovalne naloge, pogovori s sovrstniki o tej temi in prebiranje raziskav, ki so prikazale spletno nasilje v drugih državah.

5 VIRI IN LITERATURA

Društvo center za pomoč mladim. Dostopno na: <http://www.cpm-drustvo.si> (4. 1. 2015).

Društvo za nenasilno komunikacijo. Dostopno na: <http://www.drustvo-dnk.si/> (4. 1. 2015).

Jan, T. (2013). *Raziskovanje spletnih tveganj med mladimi*. Diplomsko delo. Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede. Maribor, str. 7, 9, 17, 19, 27 – 29, 46, 47. Dostopno na: <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=42219> (28. 2. 2015).

Kordiš, R. *Tudi spletno nasilje je nasilje*. (19. 11. 2014). Dostopno na: <http://tehnik.telekom.si/kolumne/tudi-spletno-nasilje-je-nasilje> (28. 12. 2014).

Lekić, K., Tratnjek, P., Konec Juričič, N., Cugmas, M. (2014). *Srečanja na spletu, potrebe slovenske mladine in spletno svetovanje*, str. 152.

Medvrstniško nasilje preko spleta. Dostopno na: <http://www.za-nenasilje.si/GlavniMenu/Zastar%C5%A1e/Medvrstni%C5%A1konasiljeprekointerneta.aspx> (29. 12. 2014).

Organizacije za pomoč ob nasilju. Dostopno na: http://www2.arnes.si/~osljkom2/Vzgoja_za_nenasilje/Organizacije.htm (29. 12. 2014).

Palmer, E. (7. 2. 2012). *Safer Internet Day: One in Four Children Victims of Cyberbullying*. Dostopno na: <http://www.ibtimes.co.uk/safer-internet-day-one-four-children-victims-294497> (5. 1. 2015).

Rus, R., Bernik, I. *Spletno vrstniško nasilje*. Dostopno na: http://www.fvv.uni-mb.si/DV2012/zbornik/splosna_sekcija/Rus_Bernik.pdf (29. 12. 2014).

Safe.si. Nasilje na spletu. Dostopno na: <http://safe.si/podrocja/nepriimerne-in-nezakonite-vsebine/nasilje-na-spletu> (28. 12. 2014).

Safe.si. (2015). *Raziskava: spletno vrstniško nasilje med slovensko mladino*. Dostopno na: <http://safe.si/novice/raziskava-spletno-vrstnisko-nasilje-med-slovensko-mladino> (28. 2. 2015).

Suhadolnik, D. (2014). *Kriminološki vidik spletnega medvrstniškega nasilja*. Diplomsko delo. Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede. Maribor, str. 14, 20, 32, 33. Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=63518> (28. 2. 2015).

TOM – telefon otrok in mladostnikov. Dostopno na: http://www.mdpm-ajdovscina.si/kaj_delamo/tom_telefon_otrok_in_mladostnikov/ (4. 1. 2015).

Venema Bačun, N. (2012). *Medvrstniško nasilje preko interneta*. Diplomsko delo. Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta. Maribor, str. 9. Dostopno na: <https://dk.um.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=Avtor&niz0=Nadja+Venema+Ba%C4%8Dun> (28. 2. 2015).

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik o prepoznavanju in pojmovanju spletnega nasilja pri dijakih Srednje zdravstvene šole Celje

ANKETNI VPRAŠALNIK

PREPOZNAVANJE IN POJMOVANJE SPLETNEGA NASILJA PRI DIJAKIH SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE CELJE

Pozdravljeni!

Sem Lana Šuster Štiglic, dijakinja 1. letnika Srednje zdravstvene šole Celje, programa zdravstvena nega. V tem šolskem letu izdelujem raziskovalno nalogo o spletnem nasilju. Z anketnim vprašalnikom želim ugotoviti vzroke o njegovem nastanku, posledicah in razširjenosti med dijaki. Anketni vprašalnik je povsem anonimen, njegove rezultate pa bom uporabila izključno za potrebe raziskovalne naloge. Za sodelovanje se že vnaprej zahvaljujem.

Spol:

- a) moški
- b) ženski

Starost (dopolnjena leta):

- a) do 14 let
- b) 15 let
- c) 16 let
- d) 17 let
- e) 18 let
- f) 19 let in več

1. Menite, da je v današnjem času veliko spletnega nasilja?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) O tem še nisem razmišljal/a.

2. Koliko je po vašem mnenju v današnjem času že storjenega za preprečevanje spletnega nasilja?

- a) Zelo veliko.
- b) Veliko.
- c) Zadovoljivo.
- d) Premalo.
- e) Nič.
- f) O tem še nisem razmišljal/a.

3. Menite, da lahko kot posameznik pripomorete k zmanjševanju spletnega nasilja in kako?

- a) Da, kako? (napišite): _____
- b) Ne.
- c) O tem še nisem razmišljal/a.

4. Označite stopnjo strinjanja o vašem pojmovanju spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Moje pojmovanje spletnega nasilja je:	1	2	3	4	5
Pošiljanje žaljivih sporočil po spletu.					
Pošiljanje ustrahovalnih sporočil po spletu.					
Obrekovanje na družabnih omrežjih.					
Obrekovanje po forumih ali blogih.					
Objava fotografij, ne da bi zanje vedel/a.					
Obdelava fotografij na žaljiv način.					
Izdelava lažnega spletnega profila o vas.					
Izdelava sovražne skupine na socialnem omrežju o vas.					
Kraja gesla.					
Kraja identitete.					
Pisanje in kontaktiranje vaših prijateljev brez vaše vednosti.					
Nadlegovanje preko spletne kamere.					
Izsiljevanje po spletu.					
Objava nasilnih videoposnetkov (npr. šolski pretep).					
Razpečevanje nasilnih videoposnetkov vašim prijateljem.					

5. Označite stopnjo strinjanja o oblikah spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Oblike spletnega nasilja so:	1	2	3	4	5
Draženje.					
Norčevanje iz posameznikov.					
Ustrahovanje.					
Opravljanje.					
Izsiljevanje.					
Grožnje.					
Pošiljanje nezaželenih sporočil.					

6. Označite stopnjo strinjanja, zakaj prihaja po vašem mnenju do spletnega nasilja, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Po mojem mnenju prihaja do spletnega nasilja zaradi:	1	2	3	4	5
Pomanjkanja samozavesti.					
Nevoščljivosti.					
Slabih družinskih razmer.					
Splošne nizke ravni kulture v državi.					
Zunanjega izgleda človeka.					
Denarja.					

7. Na kakšen način bi lahko učitelji v šoli poskrbeli za zmanjšanje spletnega nasilja. (možnih več odgovorov)

- a) S pogovori pri razredni uri.
- b) Z okroglimi mizami.
- c) Z vključevanjem svetovalne službe.
- d) S pripovedmi sošolcev/sošolk, ki so že bili/e žrtve spletnega nasilja.
- e) Drugo (napišite): _____

8. Označite stopnjo strinjanja, v kolikšni meri veljajo za vas spodnje trditve, pri čemer pomeni 1 nikoli, 2 zelo redko, 3 redko, 4 pogosto in 5 zelo pogosto.

Zame velja, da:	1	2	3	4	5
Bil/a sem že žrtev spletnega nasilja.					
Bil/a sem nasilen/na do nekoga drugega preko spleta.					
Na internetu sem že objavljaj/a svoje fotografije.					
Na internetu sem že objavljaj/a svoje fotografije, kjer sem bil/a pomanjkljivo oblečen/a.					
Na internetu sem že objavljaj/a svoje fotografije, kjer sem bil/a neprimerno oblečen/a.					
Na internetu sem že objavljaj/a gole fotografije.					
Na internetu sem že objavljaj/a podatke o svojih družinskih članih.					
Na internetu sem že komuniciral/a z osebo, ki jo nisem poznal/a v živo.					
Starši/skrbniki me večkrat kontrolirajo, ko uporabljam internet.					
Na internetu gledam tudi vsebine, ki niso primerne za srednješolce.					
Informacijam na internetu popolnoma zaupam.					
Na spletu igram nasilne računalniške igrice.					
Pogosto sodelujem v spletnih klepetalnicah.					
Pogosto sklepam spletna prijateljstva, sklenjena v klepetalnicah.					
Doma se pogosto pogovarjamo o spletnem nasilju.					
Imam ničelno toleranco do spletnega nasilja.					

9. Na kakšen način ste doživeli spletno nasilje? (možnih več odgovorov)

- a) Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, vidna.
- b) Preko socialnih omrežij, kjer je bila oseba, ki me je nadlegovala, anonimna.
- c) Nisem še doživel/a spletnega nasilja.
- d) Drugo (napišite): _____

10. Kako ste bili spletno nadlegovani? (možnih več odgovorov)

- a) Z raznimi žaljivkami.
- b) Z grožnjami.
- c) S posmehovanjem (javnim).
- d) Nisem še doživel/a spletnega nasilja.
- e) Drugo (napišite): _____

11. Kako ste se počutili, ko ste bili spletno nadlegovani? (možnih več odgovorov)

- a) Bilo mi je hudo.
- b) Bil/a sem jezen/na.
- c) Vseeno mi je bilo.
- d) Želel/a sem se samopoškodovati.
- e) Sem se samopoškodoval/a.
- f) Nisem še doživel/a spletnega nasilja.
- g) Drugo (napišite): _____

12. Ste se po doživetem spletnem nadlegovanju komu zaupali?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Nisem še doživel/a spletnega nasilja.

13. Komu ste se po spletnem nadlegovanju zaupali? (možnih več odgovorov)

- a) Staršem.
- b) Bratom/sestram.
- c) Starim staršem.
- d) Učiteljem.
- e) Socialnim delavcem.
- f) Prijateljem.
- g) Drugo (napišite): _____

14. Se želite izobraževati oz. prosvetljevati na področju spletnega nasilja?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) O tem še nisem razmišljal/a.